

Maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden kokemukset selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen

Alina Naumova

Pro gradu -tutkielma

Kielen oppimisen ja opettamisen maisteriohjelma

Kieli- ja käännöstieteiden laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Toukokuu 2021

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

NAUMOVA ALINA: Maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden kokemukset Selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen

Pro gradu -tutkielma, 57 s.

Kielen oppimisen ja opettamisen maisteriohjelma, suomen kieli

Toukokuu 2021

Tämä työ käsittelee selkouutisten vaikutusta puhumiseen. Olen opettanut suomea maahanmuuttajille Varissuon Yhdessä-yhdistyksessä. Joka tunnin minä aloitin selkouutisilla ja huomasin, että ne vaikuttavat myönteisesti opiskelijoiden motivaatioon puhua. Opiskelijat suorastaan pyrkivät puhumaan. Päätin tutkia asiaa. Tutkimukseni käsittelee maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden kokemuksia selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen. Tutkin opiskelijoiden kokemuksia selkouutisista sekä vertasin selkouutisten kuullun ja luetun ymmärtämisen vaikutusta puhumiseen: kumpi näistä prosesseista vaikuttaa puhumiseen enemmän? Tutkin kuullun ja luetun ymmärtämisen ja puhumisen prosesseja oppimisen yhteydessä. Lähestyin työtäni kolmen teorian kautta: Van Lierin (2000) affordanssiteorian, Mayerin ja Simsin (1994) multimediaoppimisen kaksoiskoodausteorian ja Leveltin (1989) puheentuotannon mallin kautta.

Teoriat tukevat informanttien mielipidettä selkouutisista. Affordanssiteorian mukaan selkouutisia voidaan pitää merkityksellisenä lingvistisenä toimintamahdollisuutena: selkouutiset suovat mahdollisuuden puhua. Multimedian kaksoiskoodausmalli edustaa sitä ajatusta, että opiskelijat oppivat paremmin selkouutisten ääni-kuva-teksti-triadin kautta. Monet aistimet ovat mukana oppimisen prosesseissa. Puheentuotannon mallin mukaan opiskelijoilla on syy puhua ja syy puhua oikein.

Opiskelijoiden mielestä selkouutiset ovat helppoja ja mielenkiintoisia. Ne tutustuttavat aikuisopiskelijoita suomalaiseen yhteiskuntaan. Kuitenkin selkouutisilla on paljolti informatiivinen rooli. Selkouutisten vaikutusta opiskelijoiden vuorovaikutus- ja argumentointikykyyn pitää tutkia enemmän. Selkouutiset ovat hyödyllisiä: Opiskelijat ovat hyvin kiitollisia selkouutisten projektista. Selkouutiset auttavat selviytymään suomalaisessa yhteiskunnassa. Sen lisäksi selkouutisilla on pedagoginen arvo: Selkouutiset ovat hyvä tunnin alku. Samalla opiskelijat kertovat, että molemmat prosessit, kuullun ja luetun ymmärtäminen, ovat tärkeitä puhumisen kannalta. Kuullun ymmärtäminen (kuunteleminen) tarjoaa mahdollisuuden puhua oikein ja hyvällä intonaatiolla. Selkouutiset helpottavat kuuntelemiseen liittyvää kognitiivista kuormitusta. Kuva tukee oppimista. Lukiessa on yllälyttöä palata lauseen alkuun ja nähdä sanojen kirjoitusasu. Selkouutisten lukeminen tuottaa kielen hallinnan tunteen. Opiskelijoiden mielestä sanat painuvat mieleen nopeammin luetun ymmärtämisen tapauksessa. Kieli edistyy ja samalla motivaatiokin.

Tutkimukseni informantit ovat aikuisopiskelijoita Vietnamista, Venäjältä ja Sri-Lankasta. Opiskelijat ovat asuneet kauan Suomessa. He puhuvat suomen kieltä suhteellisen hyvin. He osaavat kertoa omista kokemuksistaan. Haastattelun ja havainnoinnin kautta olen huomannut, että oppilailla on eri motivaatio puhua suomea: työn saanti, itsensä toteuttaminen tai suhteiden solmiminen. Haastattelu ja havainnointi ovat tämän tutkimuksen tutkimusmenetelmiä. Ne kuuluvat monimetodiseen lähestymistapaan. Tulosten analyysi on tehty teorialähtöisesti ja tapauskohtaisesti kerätyn informaation perusteella.

Johtopäätöksenä voin sanoa, että maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden mielestä selkouutiset edistävät puhumista. Selkouutiset tarjoavat tarkoituksenmukaisen ja mielenkiintoisen tavan puhua suomen kielellä. Teknologian suosima ääni-kuva-teksti-triadi vaikuttaa myönteisesti puhumiseen.

Selkouutiset antavat idean siitä, mistä puhua ja miten puhua. Kuitenkaan pelkkä teoria ei selittäisi selkouutisten tehokkuutta. Mukana on monia tekijöitä, jotka vaikuttavat kuullun ja luetun ymmärtämisen ja puhumisen onnistumiseen. Tällaisia voivat olla opiskelijoiden kognitiiviset kyvyt, hyvä opettaja tai teknologia. Teknologiaalla on iso vaikutus kielten oppimiseen.

Asiasanat: (selkouutiset, affordanssi, multimediaoppiminen, teknologia, puhuminen)

Sisällys

1.	Johdanto	2
1.1.	Tutkimuksesta yleisesti	2
1.2.	Selkouutiset	3
1.3.	Tutkimuskysymys	4
2.	Tutkimusteoria	7
2.1.	Multimediaoppiminen ja multimodaliteetti	7
2.1.1.	Kuullun ymmärtäminen	11
2.2.	Affordanssiteoria	15
2.2.1.	Luetun ymmärtäminen	17
2.3.	Puheentuotannon malli	21
2.3.1.	Puhuminen	24
3.	Informantit, tutkimusmenetelmät ja aineisto	28
3.1.	Informantit	28
3.2.	Tutkimusmenetelmät	29
3.3.	Aineisto ja aineiston keruu	31
4.	Maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden kokemukset selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen ..	33
4.1.	Selkouutiset mahdollisuutena puhua	33
4.2.	Selkouutisten informatiivinen rooli	36
4.3.	Selkouutisten hyödyt maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoille	38
4.4.	Lukeminen selkosuomeksi	41
5.	Yhteenveto ja päätelmät	44
	Lähteet ja liitteet	48

1. Johdanto

1.1. Tutkimuksesta yleisesti

Lähestyn gradun kirjoittamista omaan kokemukseeni nojaten. Opetan suomen kieltä maahanmuuttajille Yhdessä-yhdistyksessä, Suomen kansainvälisimmässä lähiössä, Turun Varissuolla. Olen itse maahanmuuttajaopettaja. Suoritin ensimmäisen suomen kielen opettajan maisteritutkintoni Venäjällä Petroskoin kasvatustieteellisessä yliopistossa. Yhdessä-yhdistyksessä ohjaan kahta ryhmää: suomea aloittelijoille ja suomen kielen keskusteluryhmää. Juuri keskusteluryhmässä huomasin, että opiskelijat puhuvat paremmin kuunneltuaan Ylen Uutiset selkosuomeksi, joista tästä eteenpäin käytän nimitystä selkouutiset. Päätin tutkia asiaa.

Tässä tutkimuksessa selvitän selkouutisten kuuntelemisen ja lukemisen vaikutusta puhumiseen maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden näkemyksen mukaan. Tutkimuksen rungoksi esitän kolme teoriaa, jotka palvelevat selkouutisten teemaa parhaiten. Nämä ovat affordanssiteoria (*affordance theory*) (Van Lier 2000), multimediaoppimisen kaksoiskoodausteoria (Mayer–Sims 1994) ja puheentuotannon malli (Levelt 1989).

Affordanssi-konsepti viittaa ”kielelliseen aineistoon, joka on saatavilla oppimisympäristössä” (Alisaari 2016, 15). Omassa tutkimuksessani selkouutiset ovat se kielellinen aineisto, jota opiskelijani toivottavasti hyödyntävät puhumisessa. Oppiakseen opiskelijan tulisi huomata annettuja toimintamahdollisuuksia ja aktiivisesti käyttää niitä. Multimediaoppimisella tarkoitetaan niitä tilanteita, joissa opiskelija hyödyntää eri formaatteja, kuten animaationa tai verbaalisena kerrontana annettua informaatiota (Mayer–Sims 1994, 389). Tässä tutkimuksessa multimediana toimivat selkouutiset, jotka voidaan kuunnella, lukea ja katsoa samaan aikaan. Multimediaoppimisen perustana on kaksoiskoodausteoria (*dual-coding theory*), joka kuvaa, miten visuaalisesti ja verbaalisesti esitetty informaatio integroituu opiskelijan työmuistissa. 1980-luvulla Levelt kehitti puheentuotannon mallin (*a blueprint for the speaker*). Malli kuvailee puhumisen takana olevia prosesseja. Tämä malli voi selittää selkouutisten kuuntelemisen ja lukemisen suhdetta puhumiseen sekä niiden yhteistoimivuutta. Teorian esitän myös kuullun ja luetun ymmärtämiseen sekä puhumiseen vaikuttavia tekijöitä, jotka auttavat ymmärtämään koko selkouutisten takana olevaa mekanismia.

Nyt keskityn keskeisiin käsitteisiin, joita käytän tässä tutkimuksessa. Eurooppalainen itsearviointilokerikko ehdottaa seuraavaa jaottelua vieraan / toisen kielen opiskelualueista (<https://europass.cedefop.europa.eu/fi/resources/european-language-levels-cefr>):

- ymmärtäminen (kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen)
- puhuminen (suullinen vuorovaikutus, puheen tuottaminen)
- kirjoittaminen

On vaikeaa määritellä, mitä on hyvä / hyväksyttävä ymmärtäminen, puhuminen tai kirjoittaminen. Euroopan alueella toimii kieliä koskeva yhteinen eurooppalainen viitekehys, joka koostuu kolmesta tasosta. Jokaisella tasolla on omia vaatimuksia. Tasot jakautuvat perustasosta (A1–A2) taitavaan tasoon (C1–C2). Omien arvioiden mukaan tämän tutkimuksen osallistujat ovat A2–B1 tasolla. Tutkimuksessani keskityn kahteen ensimmäiseen vieraan / toisen kielen oppimisen ja opettamisen kenttään: kuullun ja luetun ymmärtämiseen ja puhumiseen. Selkouutisia voidaan käyttää kuullun ymmärtämisen harjoittelemiseen. Kuullun ymmärtämistä vertaan luetun ymmärtämiseen (paperiselkouutiset). Tekstitys on sivuseikka.

Tutkimukseni informantit ovat suomen kielen aikuisopiskelijoita, jotka käyvät keskustelukurssilla Varissuon Yhdessä-yhdistyksessä kerran viikossa. Haastattelin kolmea opiskelijaa, vähintään kolme kertaa kutakin. Informantit olivat eri maista. Kaikki informantit ovat asuneet Suomessa kauan. Tiivistetysti tutkimukseni tavoitteena oli selvittää maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden ajatuksia ja kokemuksia Yle Areenan selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen. Olin nimittäin aloittanut jokaisen tunnin selkouutisilla.

Tämä tutkimus on tärkeä, koska se selvittää suomen selkokielen projektin vaikutusta aikuisopiskelijoiden ymmärtämiseen ja puhumiseen suomen kielellä. Selkouutiset ovat uusi tapa opiskella (ymmärtää ja tuottaa) vierasta / toista kieltä. Nykyään ”ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen nähdään viestinnän onnistumisen perusedellytyksenä” (Pihko 2000, 158). Pidän ymmärretyksi tulemistä puhumisen edellytyksenä. Esimerkiksi Karanko ja Korpela toteavat ymmärtämisen olevan ensimmäinen askel uuteen kieleen (Karanko–Korpela 1996, 25). Oletan, että selkouutiset tarjoavat mahdollisuuden ymmärtää ja puhua suomen kieltä.

1.2. Selkouutiset

Tämä tutkimus kohdistui aikuisopiskelijoihin ja heidän kokemuksiinsa selkouutisten käytöstä kielen opiskelun välineenä. Yle Areenan selkouutiset löytyvät yle.fi-sivustolta. Koska selkouutiset ovat verkossa, lähetyksen voi katkaista, pysäyttää tai katsoa uudelleen milloin tahansa. Voidaan sanoa,

että selkouutisia voi seurata omaan tahtiin. Selkouutisten toimittamisessa hyödynnetään ääntä, kuvaa ja tekstiä, eli selkouutiset on mahdollista katsoa, lukea (tekstitykset ja lyhyet tekstit sivustolla) ja kuulla.

Selkouutiset ovat vain osa isoa projektia, joka on suhteellisen uusi. Se kehitettiin alun perin kehitysvammaisille ihmisille, mutta internetin mahdollisuuksien myötä projektin kohderyhmä on laajentunut kaikkiin ihmisiin, jolla on vaikeuksia ymmärtää suomen yleiskieltä. On olemassa Selkokeskus, joka tarjoaa monta selkokieleen liittyvää palvelua, kuten tekstipalveluja selkotekstien kirjoittajille tai tiedotushankkeita, kuten selkouutiset. Koko projekti perustuu selkokieleen. Selkokieli on yleiskieltä helpompaa suomea. Näin lukee selkokeskuksen sivustolla: ”Selkokieli on suomen kielen muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi. Se on suunnattu ihmisille, joilla on vaikeuksia lukea tai ymmärtää yleiskieltä”. (<https://selkokeskus.fi/selkokeskus/>.) Seuraava ajatus on tullut ilmi myös tässä tutkimuksessa: ”Selkouutiset auttavat osallistumaan suomalaiseen yhteiskuntaan – – – henkilökohtaisista tai sosiaalisista vajavaisuuksistaan huolimatta.” (Koskela–Lehikoinen–Nuopponen 2009, 34).

Koskela, Lehikoinen ja Nuopponen (2009) luettelevat selkokielisten verkkouutisten kielellisiä piirteitä. Uutisten luettavuuteen ja ymmärrettävyyteen vaikuttavat lyhyet kappaleet (kappaleen pituus on noin 30 sanaa), kapea palstanleveys, yksi/kaksilauseiset virkkeet, toistot, samaan merkityskenttään ja käsitehierarkiaan kuuluvat sanat ja vastakohtat sekä aktiivilauseet. Selkouutisissa suhtaudutaan varovasti sanavalintoihin. Verkkouutisissa ei suositella adjektiiveja, adverbeja, lyhenteitä ja pitkiä sanoja.

1.3. Tutkimuskysymys

Tässä tutkimuksessa aion selvittää maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden näkemyksiä selkouutisten vaikutusta puhumiseen. Lähestyn puhumista kielen ymmärtämisen kautta. Kuten olen jo aikaisemmin sanonut, kannatan sitä ajatusta, että tie vieraan/toisen kielen puhumiseen käy ymmärtämisen kautta (Pihko 2000; Karanko–Korpela 1996). Uskon, että selkouutiset edistävät suomen kielen ymmärtämistä. Olen huomannut suomen kielen keskustelutunnilla, että selkouutiset ovat hyvä keino saada ihmisiä puhumaan. Opiskelijat alkavat keskustella uutisista unohtaen vajavaisuutensa kielen suhteen. He alkavat puhua vierasta kieltä. Tämä on siis minun tavoitteeni opettajana: minä haluan, että opiskelijat puhuvat vieraalla kielellä. Sen lisäksi selkouutiset sopivat formaattina maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoille. Ensiksi ne ovat selkokieltä, jota opiskelijat ymmärtävät.

Toiseksi uutiset suomen kielellä palvelevat opiskelijoita aikuisina. Aikuisopiskelijoita kiinnostavat suomalaiset uutiset. Heitä kiinnostaa, mitä tapahtuu maassa, jossa he asuvat.

Näin ollen tutkimukseni pääkysymys on seuraava:

- Miten selkouutiset maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden näkemyksen mukaan vaikuttavat puhumiseen suomen kielellä?

Tutkimuksessa työstetään mm. seuraavat sivukysymykset:

- Miksi selkouutisten kuunteleminen on oppimisen kannalta hyväksi (verkkoversio)?
- Miksi selkouutisten lukeminen on oppimisen kannalta hyväksi? (paperiversio)
- Puhumisen kannalta: kumpi näistä edistää puhumista enemmän, selkouutisten kuunteleminen vai lukeminen?

Tämä tutkimus sisältää luvun (luku 2), joka käsittelee asiaan kuuluvia teorioita, nimittäin affordanssiteoriaa, kaksoiskoodausteoriaa ja puheentuotannon mallia, sekä luvun, jossa esitellään informantit, tutkimusmenetelmä ja aineisto (luku 3). Lopussa kerrotaan tutkimuksen tuloksista ja tehdään päätelmiä (luvut 4 ja 5).

Teoriat ovat niin sanotusti todellisuuden malleja. Voidaan sanoa, että teoriat selittävät selkouutisten vaikutuksen puhumiseen. Kuullun ja luetun ymmärtämisen sekä puhumisen prosessit näyttävät, että pelkkä teoria ei selitä selkouutisten tehokkuutta. Monet tekijät vaikuttavat siihen, että ihminen alkaa puhua. Tällaisia tekijöitä voivat olla teknologia, opiskelijoiden kognitiiviset kyvyt ja muistikapasiteetti, perhe tai opettaja. Informantit, tutkimusmenetelmä- sekä aineistoluvut kertovat, miten tämä tutkimus toteutettiin.

Opiskelijoita oli kolme. He ovat kotoisin Vietnamista, Venäjältä ja Sri Lankasta. He olivat hyvin motivoituneita osallistumaan sekä tunnille että haastatteluihin. Nämä opiskelijat kävivät keskustelukurssilla Yhdessä-yhdistyksessä.

Tutkimusmenetelmä-osuus sisältää haastattelun ja havainnoinnin. Ne kuuluvat monimetodiseen lähestymistapaan, jota hyödynnetään tässä tutkimuksessa. Aineisto kerättiin mp3-nauhurin avulla. Olen kysynyt luvan jokaiselta informantilta. Informantit allekirjoittivat asiapaperin, jolla he myönsivät luvan tutkimukseen. Informanttien puheenvuorot litteroitiin tutkimuksen tavoite mielessä pitäen.

Tutkimuksen tulokset -osiossa kerrotaan selkouutisista edellä esitettyjen teorioiden valossa. Kerrotaan myös selkouutisten roolista ja hyödyistä maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden mielestä.

Päätelmissä todetaan, että maahanmuuttaja-aikuisopiskelijat kehuvat selkouutisia. Heidän mielestään selkouutiset edistävät puhumista suomen kielellä.

2. Tutkimusteoria

Tämä tutkimus perustuu kolmeen teoriaan, jotka tukevat selkouutisten olemassaoloa ja tehokkuutta. Luvussa 2.1. kerron kaksoiskoodausteoriasta, joka tukee multimediaoppimista. Samalla kerron myös multimodaliteetista. Multimediaoppiminen ja multimodaliteetti vaikuttavat samanlaisilta käsitteiltä. Kuitenkin niiden edustamat näkökulmat ovat erilaisia. Multimediaoppiminen perustuu eri medioista saatavaan informaatioon (ääni, kuva, teksti), ja lähestymistapa on opettajan. Multimodaliteetti kertoo oppijan näkökulmasta ja eri aistikanavien hyödyntämisestä vieraan kielen oppimisessa. Selkouutisten seuraaminen verkossa on multimediaoppimista silloin, kun tarkoituksena on oppia kieltä. Samalla voidaan sanoa, että selkouutiset vaikuttavat moniin aistikanaviin, mikä parantaa oppimista. Luvussa 2.2. esitän Van Lierin affordanssiteorian, jonka mukaan ympäristössä on affordansseja kielen opiskeluun. Luvussa 2.3. kerron puheentuotannon mallista, joka selittää puheen tuotannon luonteen.

Tämä tutkimus perustuu myös kolmeen prosessiin. Selkouutiset edellyttävät niiden ymmärtämistä. Selkouutiset kertovat suomalaisista asioista käyttämällä ääntä, tekstityksiä ja kuvaa. Kuullun ymmärtäminen (selkouutisten kuunteleminen) kuuluu kuvioon. Kuullun ymmärtäminen ei ole yksinkertainen ilmiö. Siihen vaikuttavat monet tekijät, joista kerron luvussa 2.1.1. Selkouutisia seurataan verkossa. Tämän tutkimuksen tavoite on kuvailla selkouutisten onnistumista puhumisen kehittämisessä. Päämäärää tavoitellaan vertaamalla selkouutisten verkkomuotoa paperiversioon. Tässä yhteydessä luetun ymmärtäminen (selkouutisten lukeminen) on paikallaan. Samoin kuin kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen on mutkikas prosessi, johon vaikuttavat monet tekijät. Näistä tekijöistä kerron luvussa 2.2.1. Myöskään puhuminen ei ole yksiselitteinen ilmiö. Luvussa 2.3.1. kerron tekijöistä, jotka vaikuttavat puhumiseen.

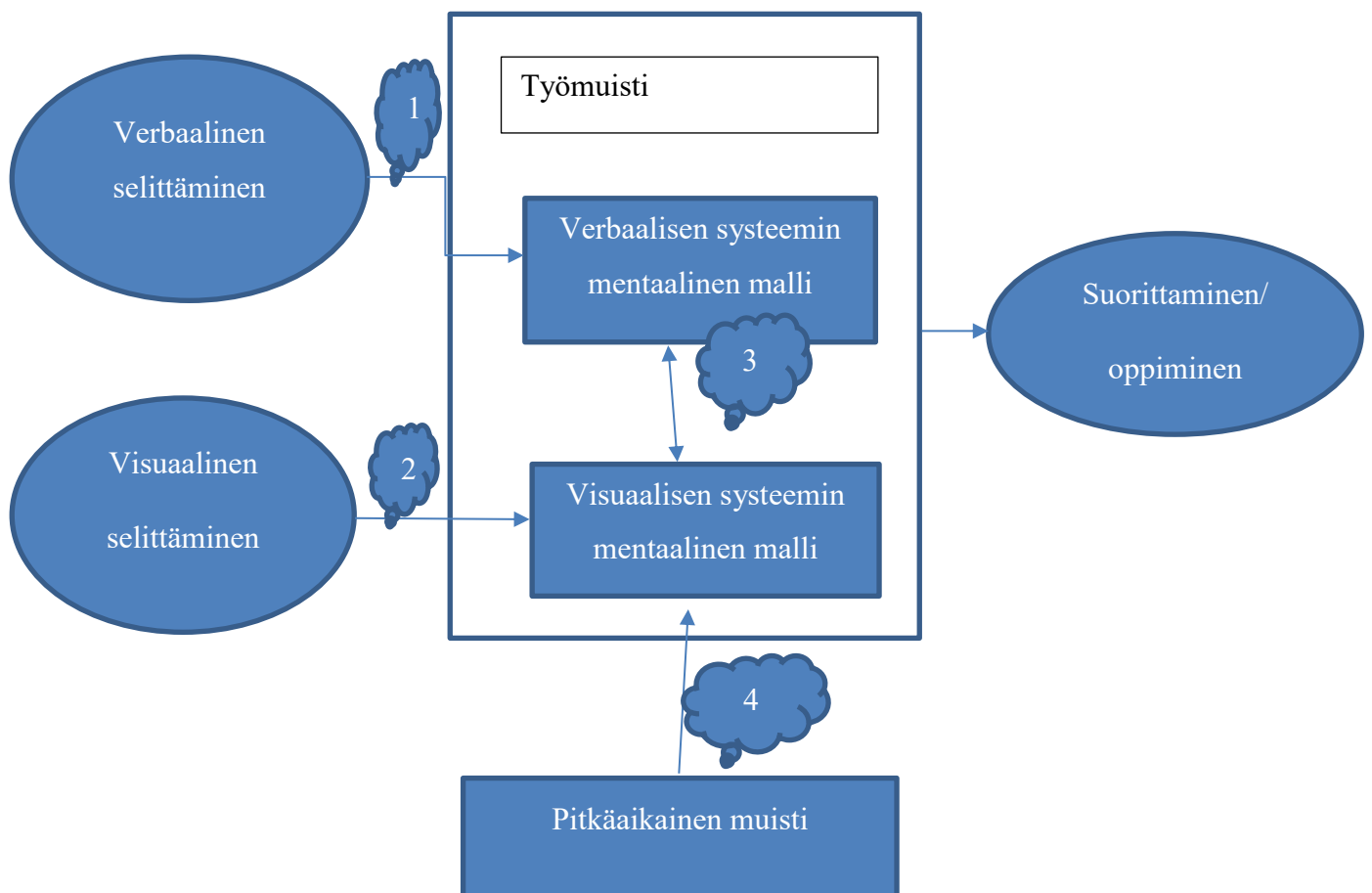
2.1. Multimediaoppiminen ja multimodaliteetti

Multimediaoppimisella tarkoitetaan niitä tilanteita, joissa opiskelija hyödyntää informaatiota erilaisissa formaateissa (esimerkiksi visuaalisessa muodossa esitettyä animaatiota tai verbaalisessa muodossa tehtyä kerrontaa) rakentaakseen tietämystä (Mayer–Sims 1994, 389). Tässä tutkimuksessa multimediana toimivat selkouutiset, jotka voidaan kuunnella, lukea ja katsoa samaan aikaan.

Multimediaoppimisen perustana on kaksoiskoodausteoria (*dual-coding theory*). Teoria kuvaa, miten visuaalisesti ja verbaalisesti esitetty informaatio integroituu opiskelijan työmuistissa. Tuloksena on

opiskelijan oppiminen. Malli vastaa kysymykseen, miten voi auttaa opiskelijoita hyödyntämään verbaalista ja visuaalista informaatiota, jotta he ymmärtäisivät tieteellisiä selityksiä. Tutkimus antaa seuraavan vastauksen: sama informaatio pitää esittää samanaikaisesti eri muodoissa. (Mayer–Sims 1994, 399). Samaa ajatusta puolustavat Guichon ja McLornan (2008, 91). Selkouutiset tukevat tätä johtopäätöstä. Kuvio 1 esittelee tämän mallin.

KUVIO 1. Multimediaoppimisen kaksoiskoodausmalli (A dual-coding model of multimedia learning) (Mayer–Sims 1994, 390.).

Mayerin ja Simsin tutkimuksessa ymmärtämisen/oppimisen uskotaan olevan opiskelijoiden kyky käsitellä informaatiota ja käyttää sitä uusissa tilanteissa. Mallissa se esitetään suorittamisena (*performance*). Tässä tutkimuksessa tarkoitan suorittamisella vieraan kielen oppimista (ymmärtämistä ja puhumista). Alun perin selittämällä ymmärrettiin systeemin ja sen osien esittämistä, esimerkiksi kuvausta siitä, miten pumppu tai ihmisen hengitysjärjestelmä toimivat. Tässä

tutkimuksessa visuaalisella ja verbaalisella selittämällä tarkoitan selkouutisten esittämistä käyttäen ääntä, kuvaa ja tekstiä.

Malli esittää seuraavat kognitiiviset prosessit: Kun ihmiselle esitetään asia verbaalisesti (*oral narration*), työmuistissa rakentuu verbaalisen systeemin mentaalinen malli. Sellaista verbaalista koodausta (*verbal encoding*), jossa ulkoinen informaatio muuttuu sisäiseksi, kutsutaan verbaalisen representatiivisen kytköksen rakentamiseksi (*building a verbal representational connection*). Tässä mallissa prosessi esitetään numerolla yksi. Silloin kun informaatio selitetään visuaalisesti, työmuistissa rakentuu visuaalisen systeemin mentaalinen malli. Sellaista visuaalista koodausta (*visual encoding*) kutsutaan visuaalisen representatiivisen kytköksen rakentamiseksi (*building a visual representational connection*). Tässä mallissa se on numero kaksi. Kuvan, äänen ja tekstin yhteensovittamisesta vastaavat viitteelliset kytkökset visuaalisten ja verbaalisten mentaalisten mallien välillä. Tätä prosessia kutsutaan viitteellisten kytkösten rakentamiseksi (*construction of referential connections*). Tässä mallissa se on numero kolme. Tutkijat väittävät, että onnistunut tehtävän suorittaminen (oppiminen) tapahtuu silloin, kun kaikki prosessit (representatiiviset ja viitteelliset kytkökset) ovat mukana, eli kun visuaalinen ja verbaalinen esitetään samanaikaisesti. Sitä kutsutaan samanaikaisuuden ilmiöksi (*contiguity effect*) (Mayer–Sims 1994, 390–391).

Mayerin ja Simsin (1994) mukaan tämä malli toimii vain opiskelijoille, joilla on vähän tietoja ja kokemusta asiasta. Kokeneet opiskelijat hyödyntävät enemmän pitkäaikaisen muistin kapasiteettia, joten kaksoiskoodausmalli ei vaikuta heihin paljon. Tästä syystä oletan, että tämä malli (eli visuaalisen ja verbaalisen samanaikaisuus) on erittäin sopiva suomen kielen keskustelutunnin opiskelijoille, jotka olivat informantteja tässä tutkimuksessa. He ovat aika kokemattomia suomalaisten käytänteiden suhteen, ja suomen kieli oli suomen kielen keskustelutuntien opiskelijoiden mielestä vaikeaa.

Kaksoiskoodausmalli toimii myös hyvin silloin, kun opiskelijalla on hyvin kehittyneitä kognitiivisia kykyjä. Mayerin ja Simsin (1994) tutkimuksessa on esillä spatiaalinen kyky (*spatial ability*), joka on kyky nähdä kohde erilaisista näkökulmista. Hyvin kehitetyt kognitiiviset kyvyt auttavat rakentamaan kytköksiä, jotka ovat tarpeen oppimiselle (Mayer – Sims 1994, 400).

Kirjallisuudessa termejä multimodaliteetti (*multimodality*) ja multimedia käytetään samanaikaisesti ja vuorotellen. Kuitenkin niissä on pieni ero. Multimodaliteetti käsittelee tietoja oppijan näkökulmasta. Multimodaliteetin käsitteellä ymmärretään eri aistikanavien hyödyntämistä samanaikaisesti, kun taas multimedia tarkoittaa informaation erilaisten esittelymuotojen hyödyntämistä samanaikaisesti, ja näkökulma on opettajan. (Mayer–Sims 1994, 390). Multimodaliteetti edistää informaation ymmärtämistä (Guichon–McLornanin 2008, 89).

Samat tutkijat esittävät mielenkiintoisia ajatuksia tekstityksistä. Tekstitykset helpottavat sanojen ymmärtämistä. L2-tekstitykset toimivat parhaiten. Tekstityksillä on kaksi roolia: Ne kiinnittävät huomiota ja samalla toimivat apukeinona, jota ei ole tosielämässä. Opiskelija päättää tekstin vaikeudesta riippuen, haluaako hän hyödyntää tekstityksiä vai ei (Guichon–McLornanin 2008, 91). Tämä tutkimus todentaa nämä asiat.

Kirjallisuuden perusteella voidaan päätellä, että tekstitykset ovat moniulotteinen ilmiö. Niitä voi käsitellä eri näkökulmista. Tekstitykset ovat osa multimediaoppimista. Multimediaoppimisessa hyödynnetään samanaikaisesti kuvaa, tekstityksiä ja ääntä. Nykyään iranilaiset tutkijat ovat väittäneet, että tekstitykset vaikuttavat L2-kuullun ymmärtämiseen. (Hayati – Mohmedi 2011). Tämä johtopäätös on tärkeä huomio. Sen perusteella voin olettaa, että kielen oppiminen on moniulotteinen prosessi, jossa kaikki vaikuttaa kaikkeen. Todennäköisesti kuvan, äänen ja tekstin yhdessä hyödyntäminen vaikuttaa myönteisesti L2-oppimiseen. Eri tutkijoiden mukaan tekstitykset vaikuttavat kuullun ja luetun ymmärtämiseen, sanaston mieleen palauttamiseen ja sanojen rajojen tunnistamiseen, uusien sanojen hankkimiseen ja mutkikkaan informaation käsittelyyn.

Iranilaiset tutkijat ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että tekstin kuunteleminen ja lukeminen samanaikaisesti tehostaa vieraan kielen oppimista (Hayati – Mohmedi 2011, 189). He kutsuvat tällaista samanaikaista prosessia bimodaaliseksi L2-syötteeksi (*bimodal L2-input, double modal input*). Tutkimuksessa puhuttiin tieteellisestä englanninkielisestä filmistä, jossa käytettiin englanninkielisiä tekstityksiä. Tutkijat luettelevat englanninkielisten tekstityksien hyviä puolia: Keskitason opiskelijat ymmärsivät puhuttua kieltä paremmin. Opiskelijat tunnistivat tärkeitä sanoja, jotka olivat olennaisia tekstin ymmärtämisen kannalta. Opiskelijat eivät tuhlanneet aikaa sanojen kääntämiseen, eivätkä he “pudonneet kärryiltä” tekstin kuuntelemisessa. Opiskelijat yhdistivät sanojen kirjallisen ja äänellisen muodon. Iranilaiset tutkijat ovat selittäneet bimodaalisen L2-syötteen hyötyjä: Bimodaalinen L2-syöte parantaa ymmärtämistä paremmin kuin pelkästään tekstityksen hiljainen lukeminen sen takia, että sellainen informaation esittäminen vahvistaa suusanallisen viestin ja vaatii syviä kognitiivisia kykyjä ja huomion vaihtamista auditiivisen ja visuaalisen välillä. (Emt. 190.) Näin voin olettaa, että juuri sellainen informaation esittäminen, jossa kuva, teksti ja ääni ovat mukana, tehostaa prosesseja, jotka vaikuttavat vieraan kielen oppimiseen. Samat tutkijat ovat puolustaneet ääneen lukemista, koska se voi vaikuttaa kielen hallintaan. Se vaatii kuitenkin lisää tutkimuksia.

Guichonin ja McLornanin tutkimuksessa (2008) multimodaliteetti käsitellään CALLin yhteydessä (*computer aided language learning, tietokoneavusteinen kielen oppiminen*). Mahdollisuus hyödyntää multimediaa tai multimodaliteettia johtuu teknologiasta. Nyt internet, tietokone, älypuhelimet ja

älytelevisiot ovat esillä joka talossa. Teknologia tarjoaa mahdollisuuden eri formaatteihin. Samalla teknologia tarjoaa yksilöllisen lähestymistavan kielen opiskeluun. Esittelen tarkemmin verkossa oppimisen hyötyjä: Opiskelija voi kontrolloida informaation virtaa tauko- (*pause*) ja kelaus- (*rewind*) nappeja käyttäen. Opiskelija voi valita tai hyödyntää samanaikaisesti erilaisia formaatteja kuten ääntä, kuvaa ja tekstiä. Sen lisäksi opiskelija voi hyödyntää otsikoita, tekstityksiä, käsitekarttoja ja online-sanakirjoja. Kaikki nämä keinot edistävät informaation ymmärtämistä (Guichon–McLornanin 2008, 86). Sanoisin, että edellä mainittuja hyötyjä me koimme tunnilla, kun seurasimme selkouutisia verkossa. Uutisten lähetyksen voi aina pysäyttää, toistaa tai kelaata takaisin. Lähetystä kommentoitiin tekstitysten ja kuvan avulla. Tutkimuksen mukaan (Guichon–McLornanin 2008, 87 < Baltova 1999) sellainen ”bimodal video” (video, jossa yhdistetään kuva ja tekstitykset tavoitekielellä samanaikaisesti), on ”the most beneficial condition for the recall of L2-vocabulary and of content”.

2.1.1. Kuullun ymmärtäminen

Pelkkä teoria ei selitä selkouutisten vaikutusta puhumiseen. Muutkin tekijät ovat mukana. Kuullun ymmärtäminen on osa multimediaoppimista. Maahanmuuttaja-aikuisopiskelijat kuuntelevat selkouutisia. Tämän luvun tavoite on esitellä kuullun ymmärtämiseen vaikuttavia tekijöitä. Luvun edetessä yritän verrata saatua informaatiota omaan kokemukseeni ja toimintaani suomen kielen keskustelutunnilla. Puhutaan kuullun ymmärtämiseen vaikuttavista asioista: materiaaleista (mediasta ja autenttisista teksteistä), kognitiivisista prosesseista ja tietovarastoista, kuullun ymmärtämiselle esitetyistä vaatimuksista (joustavuudesta ja rikastuttamisesta), aktiivisen kuuntelemisen tarpeesta ja kuuntelemisen tyypeistä (yhdensuuntaisesta kuuntelemisesta ja vuorovaikutteisesta kuuntelemisesta). Esitetään myös kuullun ymmärtämisen ongelmia ja niiden seurauksia kuullun ymmärtämisen opettamisessa.

Monien tutkijoiden mielestä kuullun ymmärtämiseen vaikuttavat käytettävät materiaalit. Keravuorin (1975, 14) mukaan opettajan nauhakokoelman pitäisi sisältää ”käyttökieltä todellisen elämän erilaisista tilanteista”. Kun Keravuoren aikaan käytössä oli nauhoituskokoelma äänitteitä, nykyään vaihtoehtoja on lukemattomia: internetistä löytyvä materiaali, digitaaliset tallenteet, CD-levyt ja muut aineistot. Omassa tutkimuksessani internetistä löytyvät selkouutiset edustavat ”todellisen elämän käyttökieltä”. Selkouutiset myös vastaavat Ulla Talvitien (Talvitie 1996, 40) esittämään puhenopeuden vaatimukseen: ”Puhenoisuus kannattaa varsinkin alussa pitää hyvin hitaana ja artikuloinnin selkeyteen pitää kiinnittää erityistä huomiota”. Vandergrift ja Goh puhuvat videopätkistä kuuntelun aikana (2011, 220) ja semi-autenttisista materiaaleista (2011, 175). Videopätkät vahvistavat kognitiivisia prosesseja. Semi-autenttisia materiaaleja kutsutaan

käsikirjoitetuiksi (scripted speech). Ne eroavat tavallisesta kielestä: puhujan ääntäminen ja ilmaisu ovat selkeämpiä, ja teksti ei kuulosta sotkuiselta. Puhe on hidasta. Yle Areenan selkouutiset voidaan tulkita käsikirjoitetuiksi teksteiksi. Ne on adaptoitu vieraskielisille kuuntelijoille, jotka haluavat hallita suomen kielen.

Gorecka, Wilczynska ja Wojciechowska (2014) ovat tehneet mielenkiintoisen tutkimuksen edistyneistä ranskalaisen filologian opiskelijoista. Kyse on suullisten puhumisen ja kuuntelemisen taitojen kehittämisestä. Tutkimuksessa käytettiin ranskalaisia podcasteja, joille asetettiin joukko vaatimuksia oppimisen kannalta. Vaikka seuraavat kriteerit asetettiin podcasteille, olen sitä mieltä, että selkouutiset, joita opiskelijat kuuntelevat internetissä, vastaavat näitä vaatimuksia. Goreckan, Wilczynskan ja Wojciechowskan (emt. 37–38) mukaan pedagogisesti toimivan median kriteerit ovat seuraavat: Lingvistisen rekisterin pitää olla huolellinen ja virallinen (suositeltava rekisteri ulkomaalaisille). Lähetyksessä käsitellään nykyaikaisia asioita ja uutisia (opettajan aikomukset ja opiskelijoiden mielenkiinnon kohteet on sovittava yhteen). Lähetyksessä esitetään erilaisia perspektiivejä ja lähestymistapoja (sisällön pitäisi kehittää opiskelijoiden tietovarantoa ja kriittistä ajattelua, kommentointitaitoa ja arviointikykyä). Lähetyksessä on tähän kulttuuriin sopivia älyllisiä aiheita, trendejä ja kannanottoja. Lähetyksessä on mahdollisuus diskurssin vaihtamiseen, eli lähetyksessä on erilaisia tyylilajeja ja tekstejä. Lähetykset ovat älyllisesti kehittäviä. (Ohjelmien laatu kannustaa opiskelijoita osallistumaan keskusteluun. Pitkällä tähtäimellä ohjelmat rakentavat mediakompetenssia, joka on välttämätöntä nyky-yhteiskunnassa.) Lähetyksessä rinnastetaan kieliä ja kulttuureja. (Tämä jalostaa opiskelijoiden kulttuurista identiteettiä ja parantaa yleistä kompetenssia osallistua keskusteluun.) Podcast on helposti löydettävissä.

Tutkijoiden mielestä podcastien käytöllä vieraan kielen tunnilla on suurta pedagogista potentiaalia. Tämä potentiaali voi realisoitua täysin vain silloin, kun podcast-materiaalia käytetään järjestelmällisesti, laajamittaisesti ja tunnollisesti (Gorecka–Wilczynska–Wojciechowska 2014, 38). Uskon, että samaa voidaan sanoa Yle Areenan selkouutisista. Goreckan, Wilczynskan ja Wojciechowskan (2014, 41) mukaan edistyneet opiskelijat eivät kuuntele podcasteja säännöllisesti eivätkä käytä niitä suullisen kommunikaation kehittämiseen. Opiskelijat keskittyvät vain radion informatiiviseen sisältöön unohtaen radion erittäin interaktiivisen ja mielipiteitä muokkaavan ominaisuuden. Syynä voi olla aktiivisen kuuntelun puute. Kuitenkin sellaisilla tunneilla oli suuri pedagoginen arvo. Näitä johtopäätöksiä voidaan myöhemmin verrata tämän tutkimuksen tuloksiin.

Kuullun ymmärtämisessä monet asiat riippuvat ihmisen kognitiivisista kyvyistä. Näistä asioista puhuivat Vandergrift ja Goh (2011) omassa tutkimuksessa. Tutkijat ovat sitä mieltä, että kuullun ymmärtämiseen vaikuttavat opiskelijan kognitiiviset tekijät, kontekstuaaliset tekijät ja affektiiviset

tekijät. Kognitiivisiin tekijöihin kuuluvat kognitiiviset prosessit (prosessointi, havaintokyky, jäsentäminen, hyödyntäminen ja metakognitio) ja tietovarastot (lingvistinen tieto, pragmaattinen tieto, aiempi tieto ja diskurssitieto). O'Malley ym. (1985) tutkimuksessaan tulivat siihen johtopäätökseen, että tehokkaat opiskelijat käyttävät sekä top-down- että bottom-up-prosessointia. Top-down-prosessoinnissa ihminen keskittyy intonaatioon ja fraaseihin. Bottom-up-prosessoinnissa opiskelija keskittyy sanoihin. Kognitiivisia tekijöitä ovat myös sanavarasto, syntaktinen tai kielipillinen tieto sekä kuuntelutaito. Affektiivisia tekijöitä ovat ahdistuneisuus (*anxiety*), minäpystyvyys (*self-efficacy*) ja motivaatio. Kontekstuaaliset tekijät koskevat vuorovaikutteista kuuntelemista koskevia ominaisuuksia (esim. valtasuhteet) tai kontekstin luonnetta (virallinen tai epävirallinen).

Marja-Kaisa Pihkon tutkimuksessa (2000) puhutaan kuullun ymmärtämiselle esitetyistä vaatimuksista: joustavuudesta ja rikastuttamisesta. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että ”kuulijoilla on huomattavia ymmärtämisvaikeuksia heti, kun ääntäminen poikkeaa koulusta tutusta perusenglannista ja kun se ei sisällä erityisiä ymmärtämistä helpottavia piirteitä” (emt. 161). Siksi kannattaa valmistautua kuuntelemaan erilaisia tekstejä. Kuullun ymmärtäminen riippuu siitä, mitkä vaatimukset sille esitetään. Pihkon tutkimuksessa kyse oli englannista ja suomalaisista lukiolaisista. Tässä tutkimuksessa puhutaan selkosuomesta ja maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoista. Selkouutisten vaatimustaso on aika matala. Selkosuomi on tavallaan suomen kielen variaatio, jota opiskelijoiden pitää ymmärtää. Rikastuttamisella tähdätään kielelliseen suvaitsevuuuteen. Silloin esitetään tieto opiskeltavan kielen levinneisyydestä ja variaatioista sekä opiskeltavan kielen erilaisista puhetavoista. Pihko (2000, 166) sanoo: ”Olennaista on, että tavallinen puheen ymmärtämisen perusopetus toteutetaan mielenkiintoisesti ja monipuolisesti.” Tämä ajatus korreloi myös oman tutkimukseni kanssa. Aloittamalla suomen kielen tunti selkosuomenkielisillä uutisilla tähtään mielenkiintoiseen ja hyödylliseen opetukseen. Kuten Pihko sanoo: ”Monipuolisuus ja joustavuus ovat myös hyvän kuullun ymmärtämisen opetuksen tunnusmerkkejä” (emt. 165).

Kuullun ymmärtäminen riippuu siitä, mistä kuuntelusta on kyse. Vandergrift ja Goh (2011, 28) puhuvat vuorovaikutteisesta kuuntelemisesta (*interactive listening*) ja yhdensuuntaisesta kuuntelemisesta (*one-way listening*).

TAULUKKO 1. Kuuntelemisen tyypit (Vandergrift–Goh 2011, 28).

Kriteeri	Yhdensuuntainen kuunteleminen	Vuorovaikutteinen kuunteleminen
----------	-------------------------------	---------------------------------

Kommunikatiivisen virran suunta (<i>flow of communication</i>)	Yhteen suuntaan: vain kuunteleminen	Kaksisuuntainen: kuuntelija vaihtelee puhujan ja kuuntelijan rooleja.
Kielen tehtävä (<i>function of language</i>)	Toiminnallinen, informaation toimittaminen	Toiminnallinen, vuorovaikutuksellinen, sosiaalinen
Kommunikaation päämäärä (<i>goal of communication</i>)	Merkityksen tulkinta (<i>interpret meaning</i>)	Merkityksen tulkinta, merkityksestä sopiminen, reagointi ja aloittaminen, sosiaalisten suhteiden solmiminen
Käytetty strategia	Ymmärtäminen	Ymmärtäminen ja vastaanotto
Sosiaaliset vaatimukset	matalat	korkeat
Kognitiiviset vaatimukset	korkeat	korkeat

Tutkijoiden mukaan kuuntelemiselle esitetään korkeat kognitiiviset vaatimukset: kuuntelija joutuu turvautumaan mutkikkaaseen informaation prosessointiin ja metakognitiivisen tiedon hyödyntämiseen. Vuorovaikutteiseen kuunteluun osallistujalta vaaditaan reagointia ja vastausta. Se nostaa kognitiivista kuormitusta. Vuorovaikutteisen kuuntelemisen oloissa kuuntelija voi aina pysäyttää keskustelukumppanin ja pyytää toistamaan repliikin. Sanotaan, että kuuntelija hyödyntää erilaisia vastaanottoon liittyviä strategioita. Vuorovaikutteisen kuuntelemisen sosiaaliset vaatimukset ovat myös korkeita: keskustelun sujuvuus paljolti riippuu keskustelukumppanien psykologiasta, iästä, sukupuolesta ja kulttuurista. Keskustelun merkityksen välittävät myös non-verbaalinen kieli ja kehonkieli. Yhdensuuntaisen kuuntelemisen tavoitteena on informaation ymmärtäminen, ja näin kielen tehtävä on toiminnallinen. Vuorovaikutteisen kuuntelun osana on sosiaalisten suhteiden solmiminen. Keskusteluun vaikuttavat sekä verbaaliset että non-verbaaliset merkit.

Kuuntelemisen tyyppejä hyödynnän suomen kielen keskusteluryhmän tunnilla: Tunti alkaa yhdensuuntaisella kuuntelemisella. Opiskelijat kuuntelevat Yle Areenan selkouutisia. Tavoitteena on ymmärtää selkouutisten sisältöä ja pystyä puhumaan siitä. Sen jälkeen opiskelijat siirtyvät vuorovaikutteiseen kuuntelemiseen: He alkavat keskustella opettajien ja toistensa kanssa. Silloin he saavat kaksi roolia: puhujan roolin ja kuuntelijan roolin. Vandergrift ja Goh (2011, 29) huomauttavat, että kontekstin rooli vuorovaikutteisessa kuuntelemisessä on isompi kuin yhdensuuntaisessa kuuntelemisessä. Tutkijat antavat myös neuvon: Kuuntelijan on parasta ryhtyä niin kutsuttuun ”laajennettuun” kuuntelemiseen (*extensive listening*), mikä tarkoittaa sitä, että oppilaan on hyvä kuunnella muita kuin oppitunnin ohjelmia. Laajennetussa kuuntelemisessä on noudatettava kolmea

periaatetta: moninaisuus (*variety*) (niin paljon autenttisia lähteitä kuin mahdollista), toistuva kuuntelu (*frequency*) ja uusinta (*repetition*). (Emt. 200–202.)

Aktiivinen kuunteleminen helpottaa ymmärtämistä. Kyllikki Keravuori (1975) ja Gorecka, Wilczynska ja Wojciechowska (2014) ovat puhuneet aktiivisen kuuntelun puolesta. Keravuori tutki peruskoululaisia. Hän kirjoittaa: ”Parhaiten ihmiset kuuntelevat, kun heidän on jotenkuten toimittava sen tiedon perusteella, jonka he kuuntelemastaan saavat” (emt. 12–13). Gorecka, Wilczynska ja Wojciechowska (emt. 41) ymmärsivät aktiivisella kuuntelulla vuorovaikutteisen suhtautumisen lähteyksen kognitiiviseen sisältöön ja sen linkittämisen omiin käsityksiin, pohdiskeluun, henkilökohtaisiin kysymyksiin ja epäilyksiin. Omassa ryhmässäni kuunnellaan suomen kieltä aktiivisesti.

Kuullun ymmärtämistä voivat vaikeuttaa kielten sekaantuminen ja tekstiin liittyvät ongelmat (Vandergrift ja Goh (2011, 145). Vivian Cook (2008, 128) mainitsee skripteistä (*script*) ja kaavioista (*schema*). Kuuntelija peilaa saatua informaatiota skriptejä (toimintojen stereotyyppinen järjestys) ja kaavioita (taustatiedot) vastaan. Jos puhujan ja kuuntelijan mallit eroavat liian paljon, heillä on ymmärtämisongelmia.

Erik Palmerilla (2014) on ideoita, joiden avulla voidaan parantaa kuullun ymmärtämistä: Kannattaa opettaa kuuntelemaan päämäärä mielessä. Pitää muistaa, että ihmiset kuuntelevat henkilökohtaisten suodattimien läpi (oma kulttuuri, äidinkieli, arvot, uskomukset, asenteet). On hyvä opettaa opiskelijoita kertomaan kuuntelemansa omin sanoin. Rost ja Candlin (2014, 3) ovat sitä mieltä, että ”ihmiset pikemmin rakentavat kuin vastaanottavat tietoja, ja ymmärtäminen verbaalisessa kommunikaatiossa on rakentamisen prosessi”.

2.2. Affordanssiteoria

Affordanssiteoria on osa sosiokulttuurista lähestymistapaa kielen oppimiseen. Affordanssiteoria operoi sellaisilla käsitteillä kuin ekologia / ympäristö, semioottinen budjetti (*semiotic budget*) ja affordanssi (*affordance*). Ekologia-käsitettä hyödynnetään kognition, kielen ja oppimisen tutkimuksessa. Ekologinen kielitiede keskittyy kielen tuottamaan ajatukseen, toimintaan ja valtaan eikä sanoihin, lauseisiin ja sääntöihin. Eleet, piirustukset, artefaktit ja konteksti ovat tärkeä osa ekologista kielitiedettä. (Van Lier 2000, 251). Ekologinen kielitiede kyseenalaistaa käsityksen, jonka mukaan kielen oppiminen toimii vain kognitiivisina prosesseina. Ekologisen kielitieteen kannustajat ovat sitä mieltä, että kielen oppiminen tapahtuu sekä oppijoiden että oppijoiden ja ympäristön välillä.

Ekologinen kielitiede ei vastusta kognitiivisia prosesseja, mutta se liittää kognitiivisia ja sosiaalisia prosesseja yhteen. Ekologisen kielitieteen mukaan kieli on yhteydessä ruumiillisiin, prosodisiin ja muihin visuaalisiin ja auditiivisiin merkityksen lähteisiin. (Emt. 258.)

Van Lierin (Van Lier 2000, 252) mukaan ympäristö toimii semioottisena budjettina, joka tarjoaa mahdollisuuksia tilanteen myöntämään, tarkoitukselliseen toimintaan. Mukana voivat olla eritasoisia opiskelijoita. Meidän tapauksessamme kyse on keskustelutunnista Yhdessä-yhdistyksessä sekä selkouutisista. Sanotaan, että selkouutiset ovat tarkoituksellista toimintaa, jolla edistetään puhumista.

Affordanssi on ympäristön ominaisuus, aktiivinen ja huomattava eliö kyseisessä ympäristössä, toimijan ja objektin suhde. Van Lier (2000, 252) huomauttaa, että jos kielen oppija on aktiivinen ja sitoutunut, hän ehdottomasti huomaa kielellisiä toimintamahdollisuuksia ja hyödyntää niitä kielellisessä toiminnassaan. Affordanssit tarjoavat mahdollisuuden toiminnalle, mutta ne eivät pakota tiettyyn toimintaan (Kordt 2018, 136). Yhden affordanssin käyttäminen johtaa uusiin, tutkintaa vaativiin affordansseihin. Affordanssit tulevat näkyviin henkilön ja ympäristön vuorovaikutuksessa. Affordanssilla on yhteys motivaatioon. Motivoitunut ihminen huomaa affordansseja. Motivaatio ilmestyy henkilön tarpeiden, intressien ja affordanssien vaikutuksessa. (Emt. 141.) Kordtin (2018, 139) mukaan opettajalla on tärkeä rooli sellaisen ympäristön luomisessa luokassa, joka on herkkä affordanssien ilmentymiseen. Kyttä (Kordt 2018, 136 < Kyttä 2002) erottaa neljä affordanssien tyyppiä: mahdollisen, huomattun, käytetyn ja muotoillun. Vain käytetty ja muotoiltu johtavat toimintaan ja affordanssien hyödyntämiseen. On mahdollista, että oppija ei huomaa mahdollista affordanssia tai huomattua affordanssia ei hyödynnetä ollenkaan. Muotoiltu affordanssi on uusi affordanssi, joka ilmestyy oppijan ja ympäristön vuorovaikutuksessa.

Coulson (2017) tutki naisten ja online-tukiyhteisön (*online support community*) vuorovaikutusta. Naisilla oli krooninen sairaus. Online-tukiyhteys on vienyt seuraaviin tukeviin affordansseihin: yhteyteen (*connection*), tutkimiseen (*exploration*), kuvaukseen (*narration*), itse-esittelyyn (*self-presentation*) ja adaptaatioon (*adaptation*). Tukisivustolla naiset olivat yhteydessä toistensa kanssa. He voivat tukea toinen toistaan. Online-tukiyhteisö tarjosi tarvittavaa informaatiota. Tukiyhteisön sivuilla naiset voivat jakaa kokemuksiaan. Heillä oli mahdollisuus hallita imagoaan. Näin naiset sopeuttivat statuksensa sairautensa mukaan. Yleisesti voidaan sanoa, että tämänkaltaisen vuorovaikutus helpotti merkittävästi sairaiden naisten elämää. He etsivät keinoja sairautensa helpottamiseen.

Coulsonin tutkimuksella ei ole suoraa yhteyttä tähän tutkimukseen, mutta sitä voi soveltaa epäsuorasti. Coulsonin tutkimuksessa naiset olivat yhteydessä online-tukiyhteisöön, joka tarjosi erilaisia affordansseja. Tässä tutkimuksessa maahanmuuttajaopiskelijat ovat yhteydessä

selkouutisten kanssa. Selkouutiset on se ympäristö, jonka semioottinen budjetti tarjoaa affordansseja. Selkouutisia seurattaessa opiskelijalla on mahdollisuus lukea selkouutisia selkokielellä, kuunnella selkouutisia selkokielellä, nähdä kuvaa, joka tukee selkouutisia. Opiskelijat voivat kertoa oman mielipiteensä. He keskustelevat keskenään. Näin selkouutiset toimivat mahdollisuutena puhua. Ja kielen oppiminen helpottuu merkittävästi. Maahanmuuttajaopiskelija huomaa kaikki nämä affordanssit ja yrittää hyödyntää niitä. Hän oppii. Hän alkaa puhua. Hän keskustelee suomen kielellä. Se on lingvististä ja samalla merkittävää toimintaa (*meaningful and linguistic action*), joka toteutuu affordanssien avulla.

2.2.1. Luetun ymmärtäminen

Työssäni vertaan kuullun ymmärtämistä luetun ymmärtämiseen puhumisen yhteydessä. Luetun ymmärtäminen ei ole selkeä ilmiö. Se on mutkikas prosessi, jossa kognitiiviset taidot ja tiedot sekä erilainen prosessointi ovat mukana. Lukeminen vieraalla (FL) / toisella kielellä (L2) on dynaaminen ja vuorovaikutuksellinen prosessi, jossa yhdistetään opiskelijoiden erilaisia taitoja ja strategioita sekä taustatietoja, ensimmäisen kielen (äidinkielen) (L1) tietämystä ja tosielämän tietoja kirjoitetun tekstin ymmärtämiseksi. (Constantinescu 2007, 1 < Aebersold and Field 1997.)

Vandergrift ja Goh (2011, 144) ovat sitä mieltä, että ”lukeminen on kuullun ymmärtämistä helpompaa”. Lukijoille on ”ylellisyyttä” palata tekstiin ja erottaa sanojen välit. Sen sijaan kuuntelija joutuu yhdistämään foneemeja sanoihin lennosta, ilman että voisi tarkastella tekstiä. Rost ja Candlin (2014, 10) väittävät, että ajallisten rajoitteiden takia proseduraalinen tieto, jota käytetään kirjoitetun kielen ymmärtämiseen, poikkeaa siitä tiedosta, jota käytetään puhutun kielen ymmärtämiseen, vaikka tarvittava lingvistinen kompetenssi on samanlainen. Richard E. Mayer (1984, 34) luettelee apuneuvoja tekstin ymmärtämiseen. Luetun ymmärtäminen helpottuu, jos lukija hyödyntää apukeinoja. Apuneuvot koskevat luetun informaation valintaa, informaation organisointia (sisäisten yhteyksien rakentamista) ja uuden ja vanhan informaation yhdistämistä (ulkoisten yhteyksien rakentamista).

L2-luetun ymmärtämiseen (*reading comprehension*) voivat vaikuttaa sanaston hallinta ja yleinen verbaalinen taitavuus, opetusmenetelmä, L1:n ja L2:n vuorovaikutus, lukemisstrategiat ja taustatiedot aiheesta, L2-kieliopin hallinta, työmuistin kapasiteetti ja lukemiseen kannustava ilmapiiri. On syytä huomata, että nämä tekijät ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja niillä on mutkikas vaikutusmekanismi L2-luetun ymmärtämiseen. Joh ja Plakans (2017, 117) kaipaavat niiden toisiinsa kietoutuneiden tekijöiden parempaa ymmärtämistä, jotka mahdollistavat L2-luetun ymmärtämistä.

Yamashita (2002, 92) kutsuu tutkimaan erilaisten osatekijöiden vuorovaikutusta L2-luetun ymmärtämiseen enemmän. Parempaan luetun ymmärtämiseen on apukeinoja ja lukemisstrategioita.

Itsessään lukeminen on vaikea prosessi. Sitä on vaikea opiskella äidinkielelläkin. Tutkimuksessa (Chun ja Plass 1997) erotetaan kaksi lähestymistapaa lukemiseen. Ensiksikin lukeminen on kognitiivisten osatekijöiden yhdistelmä. Nämä osatekijät ovat Graben (1991, 379) mukaan seuraavat: automaattiset tunnistamisen taidot (*automatic recognition skills*), sanastollinen ja rakenteellinen tieto (*vocabulary and structural knowledge*), muodollinen diskurssiivinen rakennetieto (*formal discourse structure knowledge*), sisältö- ja maailmantieto (*content/world background knowledge*), synteesi- ja evaluointitaidot ja -tiedot (*synthesis and evaluation skills/strategies*), metakognitiivinen tieto- ja taitoseuranta (*metacognitive knowledge and skills monitoring*). Toiseksi Chunin ja Plassin tutkimuksessa (emt. 57) lukemisen prosessista puhutaan myös prosessoinnin lajeina. Se on toinen lähestymistapa lukemiseen. Kyse on prosessoinnista: alhaalta ylös -prosessointi (*bottom up processing*), ylhäältä alas -prosessointi (*top down processing*) ja vuorovaikutteinen prosessointi (*interactive processing*). Alhaalta ylös -prosessoinnista on kyse, kun ihminen dekodaa (*decode*) tekstin: tunnistaa kirjaimia ja sanoja. Ylhäältä alas -prosessointi käsittää lukijan taustatietoja ja tekstin tulkkausta konteksteineen. Vuorovaikutteisessa prosessoinnissa kyse on lukijan ja tekstin vuorovaikutuksesta ja lukemisen prosessiin osallistuvista osatekijöistä. Vuorovaikutteiseen prosessointiin kuuluvat dekodaus (alemman tason taidot), tulkinta ja päättely (ymmärtämisen ylemmän tason taidot).

Tutkimukset osoittavat, että sanaston hallinta vaikuttaa luetun ymmärtämiseen. Pietilän ja Harkion tutkimus (2011, 1087) osoittaa, että ”sanaston laajuus, syvyys ja luetun ymmärtäminen on syvällisesti kytketty toisiinsa”. Myös Lervåg ja Aukrust (2010) tulivat siihen johtopäätökseen, että hyvät sanastolliset valmiudet (*vocabulary skills*) ennustavat luetun ymmärtämisen kehitystä toisessa kielessä. Grabe (1991, 392) on havainnut, että sanastollinen kehitys on tärkeä tekijä luetun ymmärtämisessä. Kirjallisuudessa Reynolds ja Turek (2012) tutkivat yhteyttä verbaalisen ymmärtämisen tiedon (*verbal comprehension-knowledge*) ja luetun ymmärtämisen välillä. Verbaalisen ymmärtämisen tieto on yhteydessä sanastoon, sanalliseen taitavuuteen ja yleiseen sanalliseen tietoon. Se toimii perustana sanaston hankkimiselle ja sanastollisen tiedon saamiselle eri aloilla. Tutkijat tulivat siihen johtopäätökseen, että luetun ymmärtämisen ja verbaalisen ymmärtämisen tiedon välillä on yksisuuntainen, dynaaminen linkki.

Ensimmäisen ja toisen kielen vuorovaikutusta on laajalti tutkittu kirjallisuudessa. Yamashita (2002) tutki L1-lukemisen kyvykkyyden (*reading ability*) ja L2-hallinnan (*language proficiency, sanaston ja kielipöin hallinta*) vaikutusta L2-luetun ymmärtämiseen. Tutkija on osoittanut, että L2-kielen

hallinnan vaikutus on voimakkaampi kuin L1-lukemisen kyvykkyyden vaikutus (Yamashita 2002, 89). Ilman L2-kielen hallinnan vankkaa pohjaa hyvien tulosten saaminen L2-luetun ymmärtämisessä on vaikeaa. (Yamashita 2002, 91.) Kuitenkaan ei kannata unohtaa lukemisen strategioita ja taustatietoja, joita hankitaan L1-lukemisessa. Nekin ovat avuksi L2-luetun ymmärtämisessä. Gebauer, Zaunbauer ja Möller (2013) osoittivat, että toinen kieli vaikuttaa toiseen kieleen. Ensimmäisellä kielellä (L1) lukemisen taidot ennustavat lukemisen taitoja toisella kielellä (L2). Toisella kielellä (L2) lukemisen taidot tukevat lukemisen taitojen ja lukemisen sujuvuuden kehitystä ensimmäisellä kielellä. Näin tutkimuksessa korostetaan kahden kielen vastavuoroisten prosessien tärkeyttä kielikylvytyksessä. (Emt. 71.)

Granena, Munoz ja Tragant (2015) osoittivat, että lukemisen onnistuminen näkyy sujuvana ja tarkkana kielen käyttönä (*fluency ja accuracy*), rikkaana sanastona (*lexical richness*) ja kompleksisena kielioppina (*grammatical complexity*). Silloin kun oppilaat nauttivat lukemisesta, kun heidän äitinsä myös pitävät lukemisesta ja kun vanhemmilla on korkeakoulutus, lapset hyötyivät L2-lukemisesta/kuuntelemisesta eniten. Jos oppilaat osaavat lukea, lausua, kirjoittaa ja käsitellä asioita hyvin (hyvien lukutottumusten tuloksina), heillä on myös parempi mahdollisuus käyttää laajennettua lukemista hyväksi. (Emt. 94.) Graben (1991, 386) mukaan luetun ymmärtämiseen voivat vaikuttaa seuraavat tekijät: L2-hallinta ja erilainen koulutustausta, kielen prosessoinnin ominaisuudet ja sosiaalinen konteksti.

Jeon ja Yamashita (2014) tekivät meta-analyysin luetun ymmärtämisen vaikutustekijöistä. Isomman osoituksen vaikutustekijöitä (*high-evidence correlates*) tutkitaan eniten luetun ymmärtämisessä. Vähemmän tutkitut ovat pienemmän osoituksen vaikutustekijöitä (*low-evidence correlates*) (Jeon – Yamashita 2014, 162). Tässä tutkimuksessa tuli ilmi yksi arvokas huomio luetun ja kuullun ymmärtämisen luonteesta. Jeon ja Yamashita (2014, 168) pitävät L2-kuullun ymmärtämistä sekä luetun ymmärtämisen ennusteena että sen seuralaisena. Keräsin luetun ymmärtämisen vaikutustekijöitä taulukkoon 2.

TAULUKKO 2. L2-luetun ymmärtämisen vaikutustekijät (Jeon–Yamashita 2014)

Isomman osoituksen vaikutustekijät	Pienemmän osoituksen vaikutustekijät
L2-dekoodaus (<i>L2 decoding</i>)	L2 fonologinen tietoisuus (<i>L2 phonological awareness</i>)
L2- sanaston hallinta (<i>L2 vocabulary knowledge</i>)	L2 ortografinen tieto (<i>L2 orthographic knowledge</i>)

L2 – kieliopin hallinta (<i>L2 grammar knowledge</i>)	L2 morfologinen tieto (<i>L2 morphological knowledge</i>)
L1-luetun ymmärtäminen (<i>L1 reading comprehension</i>)	L2 kuullun ymmärtäminen (<i>L2 listening comprehension</i>)
	työmuisti (<i>working memory</i>)
	metakognitio (<i>metacognition</i>)

Dekoodauksella tarkoitetaan kirjallisuudessa prosessia, jossa lukija muuntaa kirjaimia äänteiksi ja sen myötä kieleksi. Dekoodauksessa on tärkeää, kuinka tarkasti (*accuracy*) ja tehokkaasti tai nopeasti lukija lukee tekstin (Jeon ja Yamashita 2014, 163). Metakognitio sisältää metakognitiivisen tiedon ja metakognitiivisia kokemuksia. Esimerkiksi metakognitiivisena tietona voi olla ihmisen käsityksiä omista kognitiivisista kyvyistä. Metakognitiiviset kokemukset ovat kognitiivisia tai affektiivisia kokemuksia, jotka seuraavat kognitiivisesta tehtävästä. Esimerkkinä voi olla tilanne, jossa ihminen ei ymmärrä lauseen merkitystä. Sanaston ja kieliopin tunteminen on tärkeää. Ne korreloivat samalla tavalla luetun ymmärtämisen kanssa. Myös L2-kuullun ymmärtäminen on merkityksellistä.

Tutkijat ovat sitä mieltä, että L2-luetun ymmärtämisen ja sen vaikutustekijöiden suhde voi riippua ns. välitystekijöistä. Ne ovat opiskelijan ikä, L1- ja L2-kielten etäisyys, L1- ja L2-kirjoitusjärjestelmien etäisyys, L2-hallinta ja tutkimusten mittausominaisuudet. Yleensä tutkijat toteavat, että L2-luetun ymmärtäminen korreloi enemmän kielelle ominaisen, lingvistisen tiedon kanssa kuin metakognitiivisen tiedon kanssa (Jeon–Yamashita 2014, 196), mikä tarkoittaa että L2-luetun ymmärtämiseen vaikuttavat enemmän kielen sanaston ja kieliopin hallinta kuin tieto tästä samasta kielestä. L2-hallinta määrittää oleellisesti L2-luetun ymmärtämistä (emt. 189). McNeilin (2011) osoittaa, että tekstin aiheeseen liittyvät taustatiedot auttavat luetun ymmärtämistä. Myös lukemisstrategia (itsekyseleminen, *self-questioning*) tukee luetun ymmärtämistä. Tutkija näytti, että itsekyseleminen lukemisstrategiana edistää luetun ymmärtämistä jopa enemmän kuin taustatiedot.

Työmuistin kapasiteetti on tärkeä L2-luetun ymmärtämiselle. Grabe (2009) huomauttaa, että ilman työmuistia mitään ymmärtämistä ei voida saavuttaa. Työmuisti muuttaa pitkäaikaista muistitietoa (fonologinen tieto, sanastollinen tieto, kielioppitieto) muotoon, joka on sopiva vuorovaikutukseen muiden prosessien kanssa. (Jeon-Yamashita 2014, 170 < Grabe 2009). Myös Joh ja Plakans (2017) tutkivat työmuistin vaikutusta L2-luetun ymmärtämiseen. Yleisenä tuloksena voidaan sanoa, että työmuistin kapasiteetti vaikuttaa parhaiten luetun ymmärtämiseen silloin, kun ihminen hallitsee sekä kielen että tekstin aiheen.

Eri tutkijat tarkastelevat multimedian vaikutusta luetun ymmärtämiseen. Chun ja Plass (1997) tulivat siihen johtopäätökseen, että multimedia parantaa tekstin ymmärtämistä. Multimedia vahvistaa prosesseja, jotka tapahtuvat, kun ihminen lukee toisella kielellä. Constantinescu (2007) tutki multimedian vaikutusta sanavarastoon ja luetun ymmärtämiseen. Multimedialla hän ymmärtää tietokoneavusteisia, interaktiivisia järjestelmiä, jotka käyttävät tekstejä, audiota, videota, grafiikkaa ja animaatiota. Constantinescu puoltaa sitä ajatusta, että tietokoneistetut tekstit edistävät sanaston hankkimista ja luetun ymmärtämistä. Tietokoneet auttavat ymmärtämään tekstin paremmin, koska lukijalla on paljon apukeinoja, ns. selityksiä erilaisissa muodoissa (*glosses in different formats*).

Mayer ja Sims (1994) ovat sitä mieltä, että yhdessä toimivat visuaalinen ja sanallinen aineisto auttavat opiskelijaa rakentamaan viitteellisiä yhteyksiä (*referential connections*) visuaalisen ja verbaalisen esityksen välille lyhytkestoisessa muistissa, mikä parantaa opiskelijoiden suoritusta. Mayer (1997) käsittelee opiskelijaa tiedon rakentajana, ”joka aktiivisesti valitsee sanoja ja kuvia annetusta informaatiosta, organisoi sanoja ja kuvia yhtenäisiin mentaalisiin esityksiin, ja yhdistää saadut visuaaliset ja verbaaliset esitykset toisiinsa”. (Mayer 1997< Chun –Plass, 1997, 62.)

Sellainen käsitys asiasta auttaa ymmärtämään, miksi opiskelijat pyytävät kuvia ja tekstityksiä.

Opiskelijat seuraavat mielellään kuvia, ääntä ja tekstityksiä. Voin olettaa, että näin he ymmärtävät enemmän ja voivat puhua paremmin.

2.3. Puheentuotannon malli

Tässä luvussa kerron puhumisesta oppimisen tuloksena. Esitän puheentuotannon mallin, joka mielestäni vahvistaa ja myös osittain selittää selkouutisten onnistuneisuutta ja tehokkuutta vieraan kielen puhumisen kannalta. Sen jälkeen esitän tekijöitä, jotka vaikuttavat puhumiseen. Nämä tekijät ovat eniten tutkittuja ja osoittavat, että puhuminen vieraalla kielellä on moniulotteinen prosessi.

Raili Hildén (2000, 169) siteeraa Byramin (1997) ja Widdowsonin sanoja: ”Vieraan kielen puhumisen erottaa äidinkielestä se, että vieraan kielen puhuja välittää kahden merkitysjärjestelmän ja kahden kulttuurin puheviestintäkäytänteitä, eikä kielimuoto ole perusresurssi kuten äidinkielessä”. Leonardin ja Shean (2017, 179) mukaan toisella kielellä puhuminen on kompleksinen taito, joka edellyttää lingvististä tietämystä ja prosessointikykyä, jos halutaan tuottaa sujuva, tarkka ja kompleksinen verbaalinen viesti helposti ja tehokkaasti.

Rost ja Candlin (2014) nojaavat Sperberin ja Wilsonin relevanssiteoriaan (*relevance theory*): kommunikaatio on pohjimmiltaan yhteistyöhön perustuva prosessi, joka sisältää ostension (*ostension*, puhujan signaalien tuottaminen) ja päättelyn (*inference*, kuuntelijan signaalinen vastaanottaminen).

(Rost ja Candlin 2014, 3 < Sperber and Wilson, 1982, 1986). Relevanssiteorian mukaan vastuu oikean ymmärtämisen rakentamisesta on kuuntelijalla. (Rost ja Candlin 2014, 4.)

Hildén puhuu puheviestintätaitoista, kun kielenkäyttäjä tuottaa, vastaanottaa tai välittää puhetta. Puheviestintätaitoihin kuuluvat kielelliset taidot, funktionaaliset taidot (pragmaattinen ja sosiolingvistinen kompetenssit) ja strategiataidot. Hildénin mukaan ”minkä tahansa kielen suullisen taidon kartuttaminen lisää myös puheviestintätaitoja kokonaisuutena”. (Hildén 2000, 172–173.) Toisin sanoen minkä tahansa vieraan kielen oppiminen kannattaa.

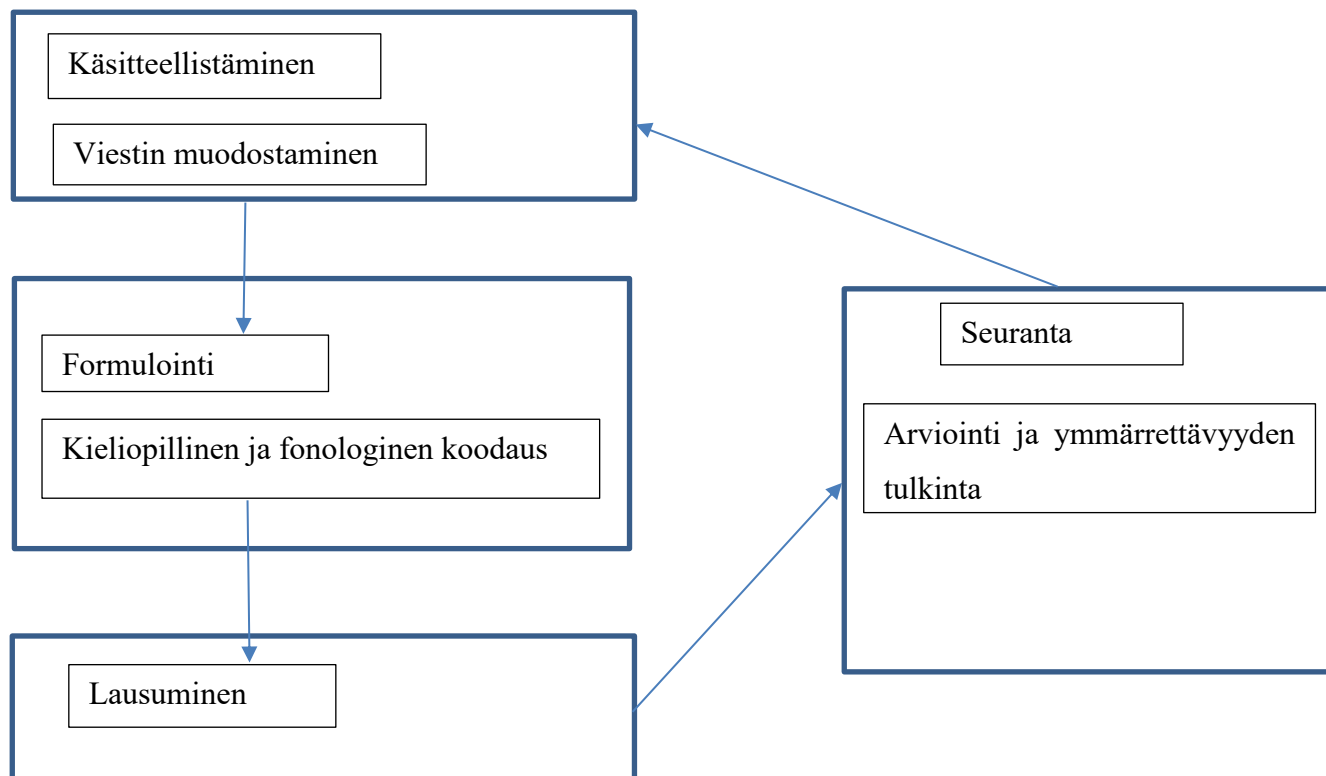
Puolalaiset tutkijat puhuvat suullisen kommunikoinnin interaktiivisuudesta ja keskusteleavasta ominaislaadusta (*interactivity, dialogic character*) (Gorecka – Wilczynska – Wojciechowska 2014). Heidän mukaansa interaktiivisuus tarkoittaa ”neuvottelua kolmella itsenäisellä tasolla”: diskurssilla (vuoron ottaminen, keskustelurakenteen järjestäminen), ihmisten suhteilla (neuvottelu paikoista, rooleista, identiteeteistä) ja semanttisilla merkityksillä (neuvottelu aiheista, aikomuksista, tavoitteista, arvoista) (emt. 32).

Puhuminen alkaa aivotoiminnan signaaleista, jotka ovat vastuussa puheen tuottamisesta. Hildén (2000, 172) tekee mielenkiintoisen huomion puhumisen ja kuuntelemisen samasta välittävästä kielellisestä signaalista: ”Kielitoiminnoissa viestiä välittävä kielellinen signaali on joko visuaalinen kirjainmerkki tai auditiivinen äänisignaali. Jälkimmäisessä on kyse puhumisesta tai kuuntelemisesta, tavallisesti molemmista yhdessä. Puhuminen ja kuunteleminen voivat tapahtua erillisinä toimintoina, jos kielenkäyttötehtävä on esimerkiksi äänikirjeen sanelu tai radiouutisten kuuntelu. Usein ne yhdistyvät toisiinsa vuorovaikutuksellisesti ja samanaikaisesti, jos kielenkäyttötehtävä on vaikkapa kahvilakeskustelu”.

Martinez-Flor, Usó-Juan ja Soler (2008) puhuvat lähestymistavoista vieraalla kielellä puhumiseen. Ensimmäinen lähestymistapa on ympäristönmukainen (*environmentalist approach*). Se oli suosiossa 1960-luvulle asti. Kielen oppiminen perustui stimuli (*stimulus*)–vastaus (*responce*)–ympäristön vahvistaminen (*environment reinforcement*) -yhteisvaikutukseen. Opiskelija saa lingvistisen syötteen ulkopuolisena stimulina. Vastaus edellyttää syötteen imitaatiota ja toistamista. Ympäristö (muut opiskelijat) vahvistavat oikean vastauksen. Tämän mekanismin mukaan ihmiselle kehittyvät hyvät tavat, ja hän oppii puhumaan. Teoria edellyttää kielen jatkuvaa harjoittelua. Toinen lähestymistapa on synnynnäinen teoria (*innatist approach*). Sen perustana oli Chomskyn teoria kielen kehittämisestä. Hänen mukaansa lapsilla on synnynnäinen taipumus opiskella kieliä. Kielenopiskelija miettii, kun tuottaa puheen vieraalla kielellä. Tämän teorian mukaan kielellä puhuminen on ”*a decontextualized process which just involved the mental transformation of such an internalized system of rules*”. (Emt. 140–141.)

Levelt kehitti puheentuotannon mallin (*a blueprint for the speaker*), joka edusti kommunikatiivista lähestymistapaa (*interactionist approach*). Se alkoi kehittyä 1970–80-luvuilla. Silloin kieltä alettiin katsoa funktionaalisista ja pragmaattisista näkökulmista (*functional and pragmatic views of language*). Nyt kieli oli enemmän diskurssin pala (teksti), jolla oli kommunikatiivinen funktio ja johon vaikutti ympärillä oleva konteksti. (Martinez–Flor–Usó–Juan–Soler 2008, 143.) Puheentuotannon malli voi selittää selkouutisten kuuntelemisen ja lukemisen suhdetta puhumiseen ja niiden yhteistoimivuutta. Kuviossa 2 esitetään tämä malli yksinkertaistettuna.

KUVIO 2. Puheen tuotannon malli (Levelt 1989, 9).

Kuvion 2 mukaiset puheentuotannon vaiheet ovat seuraavia:

- 1) käsitteellistäminen (*conceptualization*): viestin muodostaminen, viestin sisällön valitseminen kontekstin ja päämäärän puitteissa. Tämä vaihe sisältää proseduraalisen (*procedural*) ja deklarativisen (*declarative*) tiedon käytön. Proseduraalinen tieto sisältää ehto-toiminta-parit, jotka käsitellään työmuistissa. Deklaratiivinen tieto sisältää

ensyklopedisen (*encyclopedic knowledge*) ja tilanteeseen liittyvän (*situational*) tiedon sekä diskursiivisen tiedon (*discourse record*). Merkittävin deklaratiivinen tieto on ehdotuksellinen tieto. Deklaratiivinen tieto on yhteydessä pitkäaikaiseen muistiin. Tämän vaiheen tulos on preverbaalinen viesti (*preverbal message*).

- 2) formulointi (*formulation*): tässä vaiheessa konseptista syntyvät sana, lause ja lausuman fonologinen suunnitelma. Käsitteellinen rakenne muuttuu kielelliseksi rakenteeksi. Tässä vaiheessa tapahtuu kieliopillinen ja fonologinen koodaus (*grammatical and phonological encoding*). Tuloksena on foneettinen suunnitelma, lausumisen ohjelma (*phonetic plan*). Tässä vaiheessa puhutaan sisäisestä puheesta (*internal speech*).
- 3) lausuminen (*articulation*): Tässä vaiheessa tapahtuu foneettisen suunnitelman toteuttaminen. Tässä vaiheessa sisäinen puhe muuttuu julkilausutuksi puheeksi (*from internal to overt speech*).
- 4) seuranta (*monitoring*): tässä vaiheessa puhetta seurataan ääntämisen ja ymmärrettävyyden kannalta. Nyt toimii kaksi prosessointikomponenttia: arviointi (*audition*, kuunnellaan julkilausuttu puhe) ja puheen ymmärrettävyyden systeemi (*speech-comprehension system*, sanojen ja fraasien ymmärrettävyyden tulkinta). Tuloksena on ns. jäsennetty puhe (*parsed speech*).

Levelt (1989, 28) esittää seuraavan huomautuksen: ensimmäinen vaihe, käsitteellistäminen (viestin muokkaaminen) ja neljäs vaihe (seuranta) ovat kontrolloituja prosesseja, jotka vaativat puhujan jatkuvaa huomiota. Toinen ja kolmas vaihe (formulointi ja lausuminen) ovat automaattisia prosesseja. Ne ovat nopeita ja voivat edetä rinnakkaisesti.

Yhdistän Leveltin ajatuksen puheen tuotannosta omaan tutkimukseeni. Oletan selkouutisten noudattavan puheentuotannon mallia. Selkouutisten seuraamisen jälkeen opiskelijat ovat taipuvaisia puhumaan, koska 1) Heillä on konsepti, aihe, josta voi puhua. Heillä on syy ja motiivi puhua. Tässä vaiheessa selkouutiset ehdottavat konseptia. Opiskelijat yhdistävät vanhan ja uuden tiedon. 2) Opiskelijat alkavat formuloida lauseita käyttäen uusia sanoja. Tässä konsepti muuttuu kieleksi. 3) Kolmannessa vaiheessa muodostuu lausuma. Opiskelija lausuu kokonaisia lauseita. Opiskelijan sisäinen ajatus muuttuu julkiseksi. 4) Samalla opiskelija arvioi oman puheen ymmärrettävyyttä ja onnistuneisuutta. Opiskelija seuraa omaa puhetta. Tämä voi olla syynä opiskelijan hitaaseen tahtiin puheen tuotannon alkumetreillä.

2.3.1. Puhuminen

Tässä luvussa esitän puhumiseen vaikuttavia tekijöitä. Haluan osoittaa, että puhuminen on mielenkiintoinen ja mutkikas ilmiö. Sitä on vaikea oppia ja opettaa. Puhumisen onnistuneisuuteen (kompleksiseen, tarkkaan ja sujuvaan puheeseen) voivat vaikuttaa työmuistin kapasiteetti, sanaston suuruus ja rikkaus, ulkomailla opiskelun jakso, hyvät kognitiiviset kyvyt ja kommunikatiiviset strategiat. Etukäteen sanon, että en tutki CAF-triadia tässä tutkimuksessa. Näytän vain pienen osan siitä, mitkä tekijät vaikuttavat puheen kompleksisuuteen, tarkkuuteen ja sujuvuuteen. Teknologia helpottaa puhumisen harjoittamista. Tässä tutkimuksessa puhumisen kannalta kiinnitän huomiota verkkoon perustuviin kielen oppimisen työkaluihin (selkouutiset, Skype, Moodle, erilaiset nettisivustot), online-päiväkirjoihin ja opiskelijoiden omiin videoihin. Muut tekijät, joista puhutaan tässä tutkimuksessa ja jotka voivat vaikuttaa puhumiseen, ovat kielen opettaja, päivittäinen harjoittelu, musiikin kuunteleminen vieraalla kielellä, perheen tuki, elokuvien ja videoiden katsominen vieraalla kielellä, oppimismotivaatio, kouluhuoneen ympäristö (*classroom environment*) ja oppimismateriaali. Sellaiset tekijät kuin muistikyvykyys, oppimiskyvykyys ja yleiset ja kommunikatiiviset kompetenssit ovat mukana puhumisen prosessissa.

Puhumisella tarkoitan tässä sekä puhumisen kykyä (*speaking ability*) että CAF-mittaria. Tutkimuksissa puhutaan CAF-triadista. Sillä ymmärretään puheen kompleksisuutta (*complexity*), tarkkuutta (*accuracy*) ja sujuvuutta (*fluency*). CAF mittaa toisen kielen suorituksen tuotetta, joka voi olla puhuttu tai kirjoitettu kieli (Michel 2017, 50). Toisin sanoen CAF mittaa puheen onnistuneisuutta. CAF sai osatekijöittensä määritelmiä 1990-luvulla. Niitä hyödynnetään vieläkin. Kompleksisuudella tarkoitetaan tehtävässä tuotetun kielen huoliteltavuutta ja kirjavuutta (Ellis 2003, 340). Tarkkuus on kyky tuottaa virheetöntä puhetta, ja sujuvuus on kyky tuottaa puhetta natiivin kielen nopeudella (Housen–Kuiken 2009, 461 < Lennon 1990, 390). Sitä voi kuvastaa myös tuotetun puheen katkojen (*pausing*), epäröintihetkien (*hesitation*) tai uudelleenformulointien (*reformulation*) määrä (Ellis 2003, 342). Kielenkäyttötilanteissa ”puheen tulisi olla viestintätehtävän täyttämisen kannalta tarpeeksi sujuvaa, kielellisesti tarkkaa ja sekä tiedollisesti että kielellisesti riittävän laajaa” (Hildén 2000, 175).

Tutkimusten mukaan puhumisen onnistuneisuus riippuu monista asioista: työmuistin kapasiteetista (Mohammad Javad Ahmadian, 2012), produktiivisen sanaston suuruudesta ja rikkaudesta (Uchihara ja Saito, 2016), ulkomailla opiskelun jaksosta ja kielen hallinnasta (Karen Ruth Leonard ja Christine E. Shea 2017) sekä kommunikatiivisista ongelmanratkaisemisstrategioista (Peltonen 2017). Peltonen siteeraa McCarthyn (2010, 7) ajatusta siitä, miten vastuu puheen sujuvuudesta jakautuu. Keskustelijoilla on vastuu sekä omasta vuorostaan (*individual fluency*) että koko keskustelusta (*dialogue fluency*).

Tutkimuksista päätellen opetuksen muodolla on suuri vaikutus L2-puhumiseen. Nykyään teknologian käyttämisellä on etusija. Cong-Lem (2018) kirjoitti artikkelin verkkoon pohjautuvasta kielen oppimisesta (*Web-based language learning, WBLL*). Olen koonnut taulukkoon 3 verkkoon perustuvat kielen oppimisen työkalut.

TAULUKKO 3. Verkkoon perustuvat kielen oppimisen työkalut (Cong-Lem 2018, 145).

<i>WBLL</i> (verkkoon perustuvat kielen oppimisen työkalut)	Käyttö opetuksessa (<i>educational use</i>)
Oppimisen resurssi (<i>Learning resource</i>)	tavalliset nettisivut, lingvistiset resurssit, lukemisen ja kuuntelemisen materiaalit (esim. sellaiset nettisivut kuin TED Talks ja “GoEnglish.Me”)
<i>Blog</i>	verkkoon perustuvat alustat kielen oppijoille, kieltä voi opiskella kirjoittamalla tekstejä, tekemällä audiota ja videota internetissä.
Kommunikaation työkalu (<i>Communication tool</i>)	audio- ja videokeskustelut internetissä (Skype)
Projektiin perustuva oppimisalusta (<i>Project-Based learning tool</i>)	Opiskelijat voivat keksiä erilaisia projekteja verkossa, esimerkiksi presentaatioita.
Oppimisen johtamisen alusta (<i>Learning management system</i>)	online-oppimisen johtamisen alusta, johon voi esimerkiksi säilyttää oppitunnin materiaaleja tai lähettää tai vastaanottaa opiskelijoiden tehtäviä (Moodle)

Internetistä löytyy paljon kielellisiä L2-resursseja, joita opiskelijat voivat hyödyntää kielen oppimisessa (esim. nettisivut, Youtube-videot). Selkouutisia voidaan pitää oppimisen resurssina. Audio- ja videoblogin kautta opiskelijat rakentavat virtuaalisen ympäristön (*virtual environment*), jossa bloggaajat jakavat videoita ja audioita omista kokemuksista ja näin harjoittavat L2-puhumista. Samalla opiskelija-bloggaajat tutustuvat toisiin opiskelijoihin, rakentavat suhteita ja tutustuvat kulttuureihin. Keskustelutyökalut myös luovat oppimisen ympäristön, jossa opiskelijat chattailevat muiden opiskelijoiden kanssa, vaihtavat uutisia ja kuulumisia sekä muuta kielen oppimiseen liittyvää informaatiota. Keskustellessaan toisten kanssa opiskelijat oppivat uusia tai oikeita

kieliopillisia tai sanastollisia rakenteita. Kielen opettajat voivat laittaa tunnilla tarvittavaa materiaalia oppimisen johtamisen alustoihin. Silloin kotitehtävät voidaan tehdä omalla vauhdilla ja tunnin ulkopuolella. Aika vapautuu puhumisen harjoitteluun tunnilla. Silloin opettajan rooli on tärkeä. Hän voi opastaa ja antaa palautetta oppimisesta. (Cong–Lem 2018, 150.)

Verkkoon perustuvalla oppimisella on monia hyviä puolia: Oppiminen voi tapahtua koulutunnin ulkopuolella. Oppiminen on ilman ajan ja paikan rajoitteita. Opiskelijat kommunikoivat muiden opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat tekevät omia projekteja. Opiskelijat luovat omaa tietoa. Opiskelijat saavat palautetta muilta opiskelijoilta ja opettajalta. (Cong-Lem 2018, 143–144.) Tutkimusten mukaan sellaiset teknologiaan liittyvät seikat kuten online-päiväkirjat (Baniabdelrahman 2013) ja omien videoiden tekeminen (Castaneda ja Rodrigues-González 2011) vaikuttavat puhumiseen.

Deni Asrida ja Fadli (2017) löysivät kahdeksan tekijää, jotka vaikuttavat kielellä puhumiseen (*speaking ability*). Nämä ovat kielen opettaja ja opetusmenetelmät, päivittäinen harjoittelu, musiikin kuunteleminen vieraalla kielellä, perheen tuki, elokuvien ja videoiden katsominen englannin kielellä, oppimismotivaatio, kouluhuoneen ympäristö ja oppimismateriaali. Japanilaiset tutkijat Naoko Taguchi ja Yasufumi Iwasaki (2008) tulivat siihen johtopäätökseen, että kieliopillisten näytteiden (*grammatical chunks*) harjoittaminen ja niiden käyttäminen spontaanissa keskustelussa vähentää epäröintiä puheessa ja edistää suullista sujuvuutta.

Opiskelijoiden kognitiiviset ominaisuudet vaikuttavat puhumiseen. Gisela Granena (2019) tutki implisiittistä muistikyvykkyyttä (*implicit memory ability*) ja implisiittistä oppimiskyvykkyyttä (*implicit learning ability*). Opiskelijat, joilla on kehittyneempi implisiittinen muistikyvykyys, palauttavat aiempaa informaatiota mieleensä vaivatta ja sivuten. Silloin kun tämä tekijä on yhteydessä implisiittiseen oppimiskyvykkyyteen, he osoittavat puheen leksikaalista kompleksisuutta. Tämä tarkoittaa rikasta ja kirjavaa sanastoa.

Tutkimuksen mukaan kielen oppimiseen vaikuttavat yleinen ja kommunikatiivinen kielikompetenssit. Yleinen kompetenssi auttaa pärjäämään yhteiskunnassa, kommunikatiivinen ”mahdollistaa henkilön kielellisen toiminnan” (Hildén 2000, 170). Yleisistä taidoista tärkeitä ovat deklarativinen tieto (tieto maailmasta), eksistentiaalinen kompetenssi (kielenkäyttäjän persoonallisuuspiirteet) ja oppimiskyky. Kommunikatiivisiin kielikompetensseihin kuuluvat kielelliset kompetenssit, sosiolingvistinen kompetenssi ja pragmaattinen kompetenssi. Hildén puhuu ”strategisesti ohjautuneesta kielitaidosta” (Hildén 2000, 172): kielenkäyttäjän keinoista resurssiensa toimenpanoon ja tasapainottamiseen. Hildénin ajatuksia kompetensseista tukevat muutkin tutkimukset, jotka tutkivat vieraan kielen oppimista ja opettamista.

3. Informantit, tutkimusmenetelmät ja aineisto

3.1. Informantit

Tavoitteena oli haastatella kolmea suomen kielen opiskelijaa, jotka käyvät Varissuon Yhdessä-yhdistyksen keskustelutunnilla kerran viikossa. Pitää huomauttaa, että samat ihmiset ovat käyneet myös muilla suomen kielen oppitunneilla. He ovat hyvin motivoituneita oppimaan suomen kieltä. Tämä seikka näkyy myös heidän haastatteluissaan ja omassa havainnoinnissani. Haluan keskustella näiden ihmisten kanssa, koska he ovat edistyneet suomen kielen oppimisessa. Ensiksikin he puhuvat minun mielestäni hyvää suomen kieltä. Toiseksi he voivat kertoa omista kokemuksistaan ja ajatuksistaan tutkimusaiheen, selkouutisisten suhteen. He osaavat ns. metakieltä. Näin he sopivat minun tutkimukseeni.

Kaikki informantit ovat eri maista: Vietnamista, Venäjältä ja Sri Lankasta. Kaikki kolme ovat asuneet Suomessa kauan. Vietnamilainen opiskelija, mies, on asunut 30 vuotta. Hän on 59 vuotta vanha. Venäläinen opiskelija, nainen, on asunut 20 vuotta. Hän on 58 vuotta vanha. Srilankalainen opiskelija, nainen, on asunut 23 vuotta Suomessa. Hän on 57 vuotta vanha. Kaikki haastateltavat ovat perheellisiä. Niin kuin aikaisemmin huomautin, nämä edistyneet opiskelijat ovat hyvin motivoituneita oppimaan suomen kieltä. Observoinnin perusteella voin sanoa, että vietnamilaisen miehen motiivi suomen kielen oppimiseen on työn saanti ja perheen elättäminen. Hän oli saanut työpaikan Suomesta kuuden kuukauden kuluttua maahan tulon jälkeen. Hän sanoo, että hän on opiskellut suomen kielen kuudessa kuukaudessa. Venäläisestä naisesta voin sanoa, että häntä motivoivat työ ja itsensä toteuttaminen. Hän puhuu myös integroitumisesta suomalaiseen yhteiskuntaan. Näistä kolmesta hänellä on korkeakoulutus. Hän on suorittanut myös kansalaisuuden tentin. Tämä nainen on arkkitehti ammatiltaan. Hän saa elantoa myös yrittäjänä. Srilankalainen opiskelija, nainen, on myös edistynyt ja motivoitunut kielen oppimiseen. Hänen päämotiivinsa on suhteiden solmiminen. Hänellä on paljon suomalaisia ystäviä. Hän puhuu heidän kanssaan suomeksi ja ehdottaa parannuksia suomen kielen tunteihin.

Nämä kolme opiskelijaa ovat hyvin edistyneitä verrattuina muihin. Tunnin haastavuus on juuri siinä, että opiskelijoilla on erilainen suomen kielen taso. Luulen, että nämä opiskelijat ovat A2–B1-tasolla eurooppalaisen viitekehyksen mukaan. Mutta jopa tämän viitekehyksen sisällä opiskelijoiden tiedot ja taidot ovat erilaisia. Vietnamilaisen opiskelijan suullinen vuorovaikutus ja puheen tuottaminen ovat hyvällä tasolla. Sanoisin, että hän on itsenäisen kielenkäyttäjän tasolla. Hän osallistuu keskusteluun tunnilla, osaa ilmaista omia mielipiteitään ja kommentoi saatua informaatiota. Hän on tasolla B1

puhumisessa. Sama taso on ymmärtämisessä. Hän ymmärtää selkouutisia hyvin. Selkouutisten puhe on hidasta ja selvää. Ne sopivat B1-ymmärtämisen tason kehittämiseen. Vietnamilainen opiskelija myös lukee selkouutisten tekstin hyvin. Huolimatta itsenäisen kielenkäyttäjän tasosta puhumisessa ja kuullun ja luetun ymmärtämisessä tämä opiskelija kuitenkin ei osaa kirjoittaa. Kirjoittaminen on pikemminkin A1-tasolla. Venäläinen opiskelija kamppailee puhumisen kanssa. Hän on tosi motivoitunut puhumaan ja yrittää puhua tunnilla. Hän pyrkii ilmaisemaan omaa elämänfilosofiaansa. Tämä opiskelija puhuu kieliopillisesti oikein. Sen takia hänen puheensa on hidasta. Puhumisen taso on B1, kun taas kuullun ymmärtäminen on A2-tasolla. Luetun ymmärtäminen on kuitenkin kehittyneempi taito. Hän osaa kirjoittaa ja tekee muistiinpanoja tunnilla. Hän on erityisesti kiinnostunut kieliopista. Srilankalainen opiskelija on tasolla A2 luetun ja kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa ja kirjoittamisessa. Hän on kovin motivoitunut osallistumaan keskusteluihin. Takana on suhteiden solmimisen logiikka. Ymmärsin, että suhteiden ylläpitäminen on tämän opiskelijan kulttuuria. Puhuminen ja kirjoittaminen ovat hänen vahvuuksiaan.

3.2. Tutkimusmenetelmät

Käyttämäni tutkimusmenetelmä on luonteeltaan laadullinen ja etnografinen. Olen päätenyt monimetodiseen lähestymistapaan (*multiple research strategies*) (Hirsjärvi–Hurme 2010, 39). Omassa tutkimuksessani hyödynnän osallistuvaa havainnointia ja etnografista teemahaastattelua. Opiskelijoita tutkin tapauskohtaisesti ja tulokset käsittelen teorialähtöisesti. Mielestäni nämä tutkimusmenetelmät täydentävät toisiaan. Valitsin haastattelun, koska haluan tietää, mitkä ovat haastateltavieni omat käsitykset, kokemukset ja mielipiteet tutkittavasta aiheesta. Haastattelulla myös pyritään ”tuomaan esiin haastateltavan omaa ääntä” (Dufva 2011, 131–132). Haastattelussa ihmisellä on aktiivinen rooli: hän luo merkityksiä. Haastattelua puoltaa myös se, että tutkimusalue on tuntematon ja vähän kartoitettu. (Hirsjärvi–Hurme 2010, 35.)

Etnografisella haastattelulla on omia piirteitään. Se alkaa ”väljästi, osallistujien ääntä kuunnellen ja osallistujien tarinoille ja henkilökohtaisille kokemuksille tilaa antaen” (Pitkänen–Huhta 2011, 97). Se ei ole tarkkaan strukturoitu. Kuitenkin ”tutkijan pitää kuunnella haastateltavia herkällä korvalla ja olla valmis tarttumaan teemoihin, jotka nousevat tilanteessa haastateltavien kiinnostuksen kohteista ja kokemuksista” (Pitkänen–Huhta 2011, 97). Sellainen tutkimus perustuu hermeneuttiseen kehään, jossa teoreettinen ja esiteoreettinen ymmärtäminen vuorottelevat (Tieteen termipankki)

Tämän tutkimuksen toteuttamiseen sopii teemahaastattelu. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu: Kysymykset ovat kaikille samat. Vastaukset ovat vapaamuotoisia. Haastattelulla selvitetään tutkittavien henkilöiden subjektiivisia kokemuksia tilanteista, jotka olen ennalta

analysoinut. Yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu pyörii tiettyjen keskeisten teemojen varassa. (Hirsjärvi–Hurme 2010, 47–48). Tässä tutkimuksessa käsitelen pääteemat, jotka koskevat selkouutisten vaikutusta puhumiseen vieraalla (suomen) kielellä.

Noudatin Dufvan (2011, 134–136) antamia neuvoja haastattelun toteuttamisessa: etsin haastatteluaineistosta keskeisiä seikkoja lukemani taustakirjallisuuden perusteella. Valitsin sellaisen haastattelun muodon, joka parhaiten sopii oman tutkielmani aihepiiriin, kohderyhmän ikään ja kokoonpanoon sekä erilaisiin käytännön reunaehtoihin (tila-, nauhoitus- jne. seikat). Tutkimushaastattelu toteutettiin useimmiten kasvokkain, ja se äänitettiin tai kuvanauhoitettiin.

Havainnoinnin puolesta puhuvat seuraavat seikat: Tutkittavilla henkilöillä on kielellisiä vaikeuksia (tämä seikka sopi erinomaisesti haastateltaviini) (Hirsjärvi–Hurme 2010, 38). Menetelmä tarjoaa mahdollisuuksia saada uusia näkökulmia ja vaikutelmia, jotka auttavat tutkimusaiheen käsittelyssä. Havainnointi auttaa näkemään asioita, joita haastateltava ei voi ilmaista sanoilla. Sanon, että havainnointi täydensi haastattelua.

Osallistuva havainnointi ja etnografinen haastattelu ovat etnografian lähtökohtia. Opettaja (minä, etnografi) opettaa suomen kielen opiskelijoita kaksi kertaa viikossa: keskustelutunnilla ja alkeisryhmässä. Etnografilla on mahdollisuus nähdä tutkimukseen osallistuvia opiskelijoita tunnilla. Tilanne on luonnollinen: se ei jännitä opiskelijoita verrattuna avoimeen tarkkailuun. Osallistuva havainnointi tarjoaa mahdollisuuden tehdä tulkintoja kokonaisymmärryksen muodostamiseksi (Pitkänen–Huhta 2011, 89).

Haastattelen ja havainnoin kolmea opiskelijaa, joten käsitelen tutkimusta tapauskohtaisesti. Tapaustutkimuksessa keskeistä on juuri tutkittava tapaus tai tapaukset. ”Tällainen tapaus kehittää ymmärrystämme, ja sen avulla saatamme pystyä kehittämään tai muokkaamaan teoriaa tai käsitejärjestelmää.” (Eriksson–Koistinen 2005, 22–23). Luonnehdin tätä tutkimusta välineelliseksi tapaustutkimukseksi, ”eli sen avulla yritetään ymmärtää jotain muuta kuin vain kyseistä tapausta” (emt. 9). Tapausten, informanttien avulla haluan selvittää Yle Areenan selkouutisten onnistuneisuutta. Auttavatko selkouutiset puhumaan? Olen kertonut tapauksista Informantit-osiossa. Heitä on kolme, he ovat eri maista ja heillä on erilainen suomen kielen taso. Tätä tapaustutkimusta voidaan kutsua myös ”ekstensiiviseksi”. ”Ekstensiivisessä tapaustutkimuksessa on joko aiempien teoreettisten käsitteiden testaus ja täydentäminen uudessa ympäristössä, uusien teoreettisten ideoiden tai käsitteiden kehittäminen ja kokeilu tai uuden teoreettisen selitysmallin luominen”. (Emt. 17.)

Yhdistän tähän tutkimukseen myös ajatuksen teorialähtöisestä sisällönanalyysistä (Tuomi–Sarajärvi 2009). Teorialähtöinen analyysi nojaa johonkin tiettyyn teoriaan, malliin tai auktoriteettiin. Tutkittava ilmiö määritellään tunnettujen teorioiden mukaisesti (emt. 97). Omassa tutkimuksessani käsitelen

Yle Areenan selkouutisia kolmen teorian valossa. Esitän myös tekijöitä, jotka vaikuttavat ymmärtämiseen ja puhumiseen. Voin sanoa, että aineiston hankinta, aineiston analyysi ja raportointi ovat teorialähtöisiä.

3.3. Aineisto ja aineiston keruu

Havainnointi ja keskustelut ovat keskeisimpiä aineiston keruun menetelmiä. Aineistona on opiskelijoiden kokemuksia ja ajatuksia selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen. Tapasin ihmisiä muutamia kertoja. Opiskelijat oli valittu suomen kielen tason perusteella. Ensimmäisellä tapaamisella me kuuntelimme selkouutisia. Tämä tapaaminen oli suomen keskustelutunnin jäljitelmä. Kuuntelimme selkouutisia kolme kertaa. Ensimmäisellä kerralla ei käytetty tekstityksiä. Ensimmäisen kierroksen jälkeen minä esitin kysymyksiä, joihin opiskelijoiden piti vastata kuunneltuaan selkouutiset toisen kerran. Kysymykset liittyivät tekstin sisältöön ja edistivät aktiivista kuuntelua. Toisella kierroksella otettiin tekstitykset käyttöön. Toisen kerran jälkeen opiskelijan piti vastata kysymyksiin. Kolmannella kierroksella hyödynnettiin stop-menetelmää: Me katsoimme selkouutiset uudestaan. Tekstitykset olivat päällä. Opiskelija sanoi ”stop”, jos näki ja kuuli tuntemattoman sanan tai ei ymmärtänyt lausetta. Kolmannen kerran jälkeen keskusteltiin uutisista. Tapaamiset olivat keskusteluja, joissa opettaja ja opiskelija ”yhdessä rakentavat merkityksiä” (Pitkänen–Huhta 2011, 97). Ensimmäisellä tapaamisella selvitin, miksi selkouutisten seuraaminen verkossa on hyvä asia.

Haastattelut muistuttivat enemmän keskusteluja, joissa sekä haastattelijalla (minulla) että haastateltavalla (opiskelijalla) oli aktiivinen rooli. Minä esitin kysymyksiä teorialähtöisesti. Opiskelijalla vuorostaan oli ajatuksia ja kokemuksia tutkimusaiheesta. Opiskelija itse aktiivisesti mietti oppimisprosessia ja voi esittää kokonaan uuden näkökulman tutkittavaan aiheeseen. Haastattelut nauhoitettiin mp3-muotoon nauhurilla. Haastattelut tapahtuivat opiskelijoille sopivaan aikaan.

Toinen tapaaminen liittyi selkouutisten lukemiseen. Tulostin selkouutisten paperiversion. A4-paperi sisälsi printattuja uutisia. Uutiset oli kirjoitettu selkosuomeksi. Opiskelija luki ääneen jokaisen kappaleen. Minä en kysynyt käännöstä. Me keskustelimme uusista sanoista ja epäselvistä lauseista. Kun ymmärrettävyyteen liittyvät seikat olivat selkeitä, keskustelimme uutisista. Tapaamisella selvitin selkouutisten lukemisen hyviä puolia.

Tapaamisilla puhuttiin kuullun ja luetun ymmärtämisen vaikutuksesta puhumiseen. Arvioitiin kuullun (selkouutisten verkkoversio) ja luetun (paperiversio) ymmärtämisen hyviä ja huonoja puolia.

Keskusteltiin niistä asioista, jotka jäivät keskustelematta edellisillä kierroksilla tai jotka tulivat ilmi aiemmilla kierroksilla ja jotka vaativat tarkennusta. Tällä tapaamisella esitin haastateltaville seuraavat kysymykset:

- 1) Tarjoavatko selkouutiset mielenkiintoisia aiheita? Millä tavalla mielenkiintoisia?
- 2) Voitko sanoa, vaikuttavatko suomalaiset selkouutiset puhumiseen suomen kielellä?
- 3) Edistävätkö selkouutiset Suomen valtioon liittyvien asioiden ymmärtämistä?
- 4) Parantavatko selkouutiset sinun väittely- ja argumentointikykyäsi? Millä tavalla?
- 5) Katsotko selkouutiset/uutiset säännöllisesti?

Tapaamisten tarkoitus oli selvittää selkouutisten vaikutusta puhumiseen. Selkouutisten mekanisme selvitettiin kuullun ja luetun ymmärtämisen kautta. Kyseessä oli myös multimediaoppiminen ja puheentuotannon prosessi. Haastattelukysymykset oli muokattu teorialähtöisesti. Haastattelut eivät olleet tarkkaan strukturoituja. Minä esitin ajatuksen tai teeman, joka minua kiinnosti. Opiskelija reagoi ja esitti omia ajatuksiaan tutkimusaiheesta. Opiskelijat olivat halukkaita osallistumaan haastatteluihin. Heistä näkyi, että oman mielipiteen ilmaiseminen suomen kielellä on tärkeää heille.

Pyrin tarkkaan litterointiin. Kuitenkin litteroin vain yleistä tavoitetta päässä pitäen: minun piti selvittää vain teemoja, aiheita, kokemuksia. Tässä nojasin siihen Hirsjärven ja Hurmen ajatukseen (2010, 139), että ”tutkimustehtävästä ja tutkimusotteesta riippuu, kuinka tarkkaan litterointiin on syytä ryhtyä”. Haastattelin kolmea opiskelijaa. Jokaiseen haastateltavaan oli mennyt muutamia kertoja. Litteroin kaikki saamat tulokset. Litteroitu puhe on suomea, venäjää ja englantia. Tehtävänä oli saada ajatuksia, teemoja, kysymyksiä yleisellä tasolla, joten keskityin haastattelujen tuloksiin yleisesti. Haastateltavat arvioivat selkouutisten olemassaoloa. Kokonaisuudessa arvio oli positiivinen.

Jokainen opiskelija on antanut tutkimusluvan tutkimuksen tietoihin käsittelyyn. Opiskelijat ovat allekirjoittaneet tietosuojailmoituksen. Tietosuojailmoitus sisältää tutkielman nimen, tutkielman tekijän yhteystiedot, henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen, tutkimuksessa käsiteltävän tiedon ja henkilötietojen säilyttämisaajan. Tietosuojailmoitus on tämän tutkielman liitteenä. Tämän tutkielman tekijä pyrki eettiseen toimintaan: haastattelut koskivat vain tutkielmassa käsiteltyä informaatiota. Havainnointi tapahtui vain suomen kielen tunnilla. Tutkielman tekijä ei ole siirtänyt tutkimuksen yksityisiä tietoja kenellekään toiselle ihmiselle.

4. Maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden kokemukset selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen

Tässä luvussa kerron tuloksista, jotka olen löytänyt tutkimuksessani. Luvussa 4.1. yhdistän aikaisemmin esitetyt teorit, Van Lierin affordanssiteorian (2000), Mayerin ja Simsin multimediaoppimisen kaksoiskoodausteorian (1994), Leveltin puheentuotannon mallin (1989) ja selkouutiset. Minusta nämä teorit selittävät hyvin selkouutisten luonnetta ja tehokkuutta. Luvussa 4.2. puhun selkouutisten merkityksestä opiskelijoille. Tämä luku nojaa aikaisemmin tässä tutkimuksessa kerrottuun Goreckan, Wilczynskan ja Wojciechowskan (2014) artikkeliin podcasteista. Artikkelissa esitettiin podcastien rooli opiskelijoille kielen oppimisessa. Samoin kuin podcasteilla myös selkouutisilla on enimmäkseen informatiivinen rooli: Opiskelijat saavat tietoa tapahtumista. Opiskelijat voivat kertoa uutisista omin sanoin. He voivat esittää oman mielipiteensä asiasta. Kuitenkin argumentointi oli aika heikkoa kaikilla opiskelijoilla. Samoin kuin podcastit myös selkouutiset kuunnellaan vain tunnilla. Kotona opiskelijat pyrkivät katsomaan tavallisia uutisia. Selkouutisten rooli kannattaa tutkia erikseen. Luku 4.3. kertoo selkouutisten toimivuuden tekijöistä. Minusta selkouutiset toimivat sekä opiskelijoiden että selkouutisten piirteiden ansiosta. Luvussa 4.4. esitän ajatuksia lukemisesta selkosuomeksi. Tämän tutkimuksen ideana oli selvittää selkouutisten merkitystä puhumisen kannalta. Yleisesti opiskelijat suosivat selkouutisten lukemista. Heidän mielestään sellainen selkouutisten formaatti edistää puhumista. Kuitenkin selkouutisten kuunteleminen on myös hyväksi. Luvussa esitän selkouutisten lukemisen hyötyjä.

4.1. Selkouutiset mahdollisuutena puhua

Tämän tutkimuksen mukaan selkouutiset tarjoavat merkityksellisiä lingvistisiä toimintamahdollisuuksia. Vietnamilaisella opiskelijalla se tarkoittaa mahdollisuutta kuunnella uutisia ja saada tärkeä tieto koko maailmasta ja Suomesta.

1. Vietnamilainen opiskelija (VO): uutiset on jotain...tärkeä puhua jotain ...en selitä kaikki...en muista kaikki ...tärkeä asia puhua hyvin ...tärkeää en osaa selittää kaikki .. tärkeä asia... kuuntelen uutisia...uutiset ... kuuntelee... ja tietää koko maailma... Suomessa jotain tapahtuu...

Venäläinen opiskelija saa paljon uutta suomalaisista tapahtumista ja tutustuu ihmisten sisäiseen maailmaan. Se kiinnostaa häntä eniten.

2. Venäläinen opiskeilija (VenO): конечно конечно...много нового узнаю о происходящем в Финляндии ...два года у тебя занимаюсь... новостями мало интересуюсь... много нового узнаю только на твоих уроках... больше интересуется внутренний мир людей... только на этих уроках (kyllä kyllä... saan paljon tietoa Suomen tapahtumista. Olen opiskellut kaksi vuotta sinun tunneillasi... tavalliset uutiset eivät kiinnosta. Saan paljon uutta tietoa vain sinun tunneillasi. Minua enemmän kiinnostaa ihmisten sisäinen maailma... vain näillä tunneilla)

Srilankalainen opiskelija innostuu tiedoista, joita voi kertoa kotona. Se on tärkeää hänen mielestään.

3. Srilankalainen opiskelija (SO): I have some idea. I can speak about this...In my own language I talk about this to my family.

Edellä mainitut esimerkit kertovat sitä, että selkouutiset tarjoavat merkityksellistä lingvististä toimintaa. Affordanssiteorian mukaan (Van Lier 2000) se on tärkeää oppimisen ja puhumisen kannalta. Opetustilanteissa tekemieni havaintojen perusteella arvelen selkouutisten tarjoavan ympäristön, jossa 1) opiskelijat kuuntelevat ja lukevat uutisia 2) he katsovat uutisia 3) heillä on mahdollisuus keskustella uutisista muiden opiskelijoiden kanssa 4) he ovat aktiivisesti läsnä 5) he vastaavat opettajan kysymyksiin ja keskusteleivat keskenään. Opiskelija oppii, kun hän huomaa ja hyödyntää affordansseja. Edellä mainitut affordanssit ovat toimintamahdollisuuksia, joita selkouutiset opetustunnilla suovat.

Toiseksi ääni-kuva-teksti-triadiin (Mayer-Sims 1994) perustuvat selkouutiset ovat toimiva opetusmateriaali. Seuraavissa esimerkeissä venäläinen opiskelija puhuu eri aisteista, joita selkouutiset hyödyntävät. Hänen mielestään opiskelijat puhuvat parhaiten suomen kieltä eri aisteja käyttäen.

4. VenO: Слушание без текста...условия близкие к жизни...слушание без текста... в реальной жизни текст никто не пишет, надо воспринимать на слух... включаются рецепторы слуховые... со словами мы проверяем себя... ближе к жизни... включаются слуховые рецепторы... для последующего написания. Для умения писать очень полезно... хочешь не хочешь слова запоминаются...запоминаются, когда они привязаны к картинке и к событиям, лучше... и глаза и слух ... несколько моментов. (kuunteleminen ilman tekstiä...lähellä elämän ehtoja...tosielämässä kukaan ei kirjoita... pitää hallita kuullun ymmärtämistä...kuuloaistit alkavat toimia...me tarkastelemme itsemme sanojen kautta...lähellä elämää... sopii vieraalla kielellä kirjoittamiseen...haluat vai et sanat painuvat muistiin...hyvä kun ne tuetaan kuvalla ja tapahtumilla...sekä silmät että korvat...muutamia seikkoja...)
5. VenO: Картинка текст и звук...Воздействие этих трех факторов помогает... действует безусловно (kuva, teksti ja ääni...Näiden kolmen tekijöiden yhteisvaikutus auttaa... toimii ehdottomasti)
6. VenO: Хочешь не хочешь слова запоминаются...запоминаются, когда они привязаны к картинке и событиям, лучше... и глаза и слух ...несколько моментов (haluat vai et, sanat jäävät mieleen.. ne jäävät mieleen paremmin, kun ne yhdistetään

kuvaan ja tapahtumiin..sekä silmät että korvat.. muutamia vivahteita) ...хорошая последовательность... слушать-читать-говорить ... подключаются рецепторы (hyvä peräkkäisyys... kuulla-lukea-puhua... kyseessä on erilaiset aistit.)

Vietnamilainen mies painottaa tekstityksiä. Ilman kuvaa olisi tylsää hänen mielestään.

7. VO: Katson uutiset telkkarista klo kuusi ...joka kerta... Katson uutisia... silloin tulin Suomeen..muutamaa kuukautta en ymmärtänyt mitään.. en ymmärtänyt mitään... uutiset... laitoin te(k)stii...auttaa ymmärtämään..sitten laitoin tekstitykset...mielenkiintoista..ilman kuvaa on tylsää..

Kuva-ääni-teksti on hyvä yhdistelmä suomen kielen oppimisen kannalta.

8. VO: kuva, ääni ja teksti on hyvä...

Hidas puhe, tekstitykset ja kuva edistävät puhumista ja suomen kielen ymmärtämistä srilankalaisen opiskelijan mukaan.

9. SO: ...speaking slowly, subtitles, pictures...these three together understand...help to understand...I really like pictures to understand.

Opiskelija voi nähdä sanojen kirjoittamisasun. Kuva auttaa ymmärtämään sanan merkityksen. Opiskelija kuulee, miten sana lausutaan.

10. SO: It influence, pronunciation ...new words are troublemakers...help me to learn more... big words... I mean unknown words. When I do not know the meaning of the words... Then I get the text... picture ...How to spell it properly... how it is written like.

Srilankalaisen opiskelijan mukaan selkouutiset toimivat, koska hän voi lukea ja kuunnella uutisia samaan aikaan.

11. SO: I like when I see the pictures and text... speak slowly...

Näin ääni-kuva-teksti-triadi toimii hyvin suomen kielen opettamisessa. Kaksoiskoodausteoria tukee ajatusta, että oppiminen tapahtuu parhaiten lukemalla, kuuntelemalla ja näkemällä samaan aikaan. Multimediaoppiminen perustuu juuri siihen, että opetuksessa käytetään erilaisia formaatteja. Hidas puhe, tekstitykset ja kuva edistävät puhumista ja suomen kielen ymmärtämistä.

Kolmanneksi selkouutiset ovat hyvä syy puhua. Venäläisen opiskelijan mukaan selkouutiset tarjoavat mahdollisuuden puhua. Ihmiset alkavat puhua, kun heillä on syy sanoa jotain.

12. VenO: Да... тема для разговора... (kyllä... keskusteluaihe...)

13. VenO: Люди начинают говорить...повод поговорить. Начинает развязываться язык...(Ihmiset alkavat puhua.. syy puhumiseen...kieli alkaa toimia).

Srilankalaisen opiskelijan mielestä selkouutiset ovat syy puhua sekä kotona perheessä että luokassa muiden opiskelijoiden kanssa.

14. SO: yes, topic to speak...I have some idea. I can speak about this...In my own language I talk about this to my family.

Puheentuotannon mallin (Levelt 1989) mukaan puhuminen syntyy neljän vaiheen kautta: käsitteellistämisen, formuloinnin, lausumisen ja seurannan kautta. Selkouutiset hyödyntävät kaikkia näitä prosesseja. Selkouutiset tarjoavat käsitteen/idean/aiheen puhumiseen (käsitteellistäminen), sen jälkeen idea formuloidaan käyttäen kaikkea mahdollista tietoa, joka ihmisellä on. Sitten sanat lausutaan ja seurataan. Opiskelija arvioi sanojen oikeellisuutta ja ymmärrettävyyttä. Hän vertaa sanoja kokemukselliseen tietoon ja selkouutisten tarjoamiin variantteihin. Näin puheentuotannon mallin mukaan selkouutiset edistävät puhumista. Ne tarjoavat idean ja puhumisen kieliopin, sanaston ja ääntämisen.

Teoria on todellisuuden malli. Selkouutiset toimivat kolmen teorian varassa. Van Lierin affordanssiteoria perustuu selkouutisten toimintamahdollisuuksiin. Kaksoiskoodausmalli kertoo, että selkouutiset ovat hyvä opetusmateriaali, joka perustuu ääni-kuva-teksti-triadin yhteentoimivuuteen. Puheentuotanto malli olettaa, että selkouutiset tarjoaa idean, keskustelunaiheen, josta voisi puhua. Näin voidaan sanoa, että selkouutiset edistävät kuullun/luetun ymmärtämistä ja parantavat puhumista suomen kielellä.

4.2. Selkouutisten informatiivinen rooli

Kaikki opiskelijat katsovat selkouutiset vain suomen kielen keskustelutunnilla. Vietnamilainen opiskelija on hyvin kiinnostunut suomalaisista uutisista. Jos hänellä on aikaa, hän katsoo uutiset televisiosta. Venäläinen opiskelija ei katso uutisia lainkaan. Hänen sanojensa mukaan hän on enemmän kiinnostunut ihmisistä. Hän myös katsoo selkouutiset suomen kielen tunnilla. Srilankalainen opiskelija suosii säätietoja. Hän valitsee normaaleja TV-uutisia kuvien kanssa.

Arvelin, että selkouutiset auttavat opiskelijoita ilmaisemaan ja argumentoimaan omaa mielipidettään. Kuitenkin sanomisten perusteella vaikuttaa siltä, että se oli opiskelijoiden heikoin kohta. Minä jouduin selittämään vietnamilaiselle opiskelijalle, mitä argumentointikyky tarkoittaa. Srilankalainenkin opiskelija ymmärsi asian hämärästi. Venäläinen opiskelija suhtautui asiaan huumorilla: hänellä on aina ollut oma mielipide. Tämä asia kaipaa lisää tutkimusta. Venäläisen opiskelijan mukaan selkouutiset antavat aiheen hallinnan ja ymmärtämisen tunteen.

15. VenO: Селкоуутисет позволяют мне контролировать, что говорит собеседник. Я уже все понимаю. (Selkouutiset auttavat minua hallitsemaan niitä asioita, joista keskustelukumppani puhuu. Minä ymmärrän kaikki).

Srilankalainen opiskelija myötäilee opettajan näkökulmaa. Srilankalainen opiskelija on kiinnostunut suomalaisista ja maailman uutisista.

16. SO: I like when I see the pictures and text... speak slowly... I understand better. With the text... when I got to know the meaning and what happening in Finland and in the world... I am happy...
17. SO: that is right. I cannot say you are wrong. I have heard it... I can say...I understood you right but I have heard it like this...

Selkouutiset suovat mahdollisuuden saada tietää uutisia maailmasta ja Suomesta.

18. VO: Uutiset on jotain...tärkeä puhua jotain ...en selitä kaikki...en muista kaikki ...tärkeä asia puhua hyvin ...tärkeää en osaa selittää kaikki ... tärkeä asia...kuuntelen uutisia...uutiset ... kuuntelee... ja tietää koko maailma... Suomessa jotain tapahtuu...
19. VO: minä ymmärrän...seuraan joka päivä... suomalaiset uutiset...kiinnostunut kuuntelen...uutisista koko maailmaa tai Suomessa. Jotain tapahtuu koko maailmalla...jotain tapahtuu...

Sekä venäläinen että vietnamilainen opiskelija ovat aktiivisia oman mielipiteen ilmaisemisessa. Esimerkiksi tämän tutkimuksen aikana olen huomannut, että vietnamilainen mies on hyvin kiinnostunut politiikasta ja rakentamisesta. Häneltä löytyy sanoja ilmaista oma mielipiteensä kyseessä olevasta asiasta. Venäläinen opiskelija esittää oman mielipiteensä taiteesta ja koronaviruksesta. Häntä kiinnostavat suomen kieli ja toiset kulttuurit. Hän on hyvä puhumaan näistä asioista.

20. VenO: ...наблюдать за поведением людей из других стран... узнаю много о культуре других людей... каждый вспоминает о своих странах... много узнаю о их культуре... ситуации в других странах... что у них происходит... расширяем кругозор... интересно наблюдать людей из других стран...(seurata muita muista maista...saan paljon tietoa muiden ihmisten kulttuureista...jokainen muistaa omia maita...saan paljon tietoa heidän kulttuureistaan, tilanteesta muissa maissa... mitä niille tapahtuu...laajennetaan maailman katsomusta... on mielenkiintoista seurata ihmisiä toisista maista...) У меня есть на все свое мнение (Minulla on oma mielipiteeni kaikkeen).

Selkouutisten avulla oppijat saavat keinoja viestiä todellisen maailman merkityksellisistä asioista suomen kielellä. Havainnointini perusteella voidaan sanoa, että selkouutisilla on paljon informatiivinen rooli: Opiskelijat saavat informaatiota suomalaisesta yhteiskunnasta. He voivat keskustella saaduista tiedoista. He analysoivat lauseiden kielioppia ja sanojen merkityksiä. Kuitenkin

suomen kielen keskustelutunnilla huomasin, että opiskelijat eivät uskalla sanoa omaa mielipidettään. Syytä tähän en voi sanoa tässä tutkimuksessa. Aikaisemmin ranskalaisilla podcasteilla todettiin myös informatiivinen rooli. Silloin todettiin, että podcastien interaktiivinen ja mielipidettä muokkaava roolit olivat aika rajallisia. (Gorecka, Wilczynska ja Wojciechowska 2014.) Selkouutisten interaktiivinen, vuorovaikutuksellinen suhtautuminen saatuun informaatioon, ja mielipidettä muokkaavat roolit pitää tutkia erikseen.

4.3. Selkouutisten hyödyt maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoille

Ensimmäisen haastattelutapaamisen aikana haastateltavat ovat sitä mieltä, että selkouutiset *ovat hyvä tunnin alku*. Kaikkien opiskelijoiden mielestä aloittaminen selkouutisilla on hyvää. Heti alusta opiskelijat altistuvat keskustelulle. Kuitenkin venäläisen opiskelijan mukaan tunnin rakenne pitää olla vaihteleva. Silloin tunnin tehokkuus paranee. Esimerkiksi venäläisen opiskelijan mielestä selkouutisten kuuntelemisen jälkeen on hyvä lukea teksti lehdestä.

21. VenO: да тема для разговора...довольно удачная подача урока... новости адаптировано человек может воспринимать быстрые слова (kyllä, keskustelun aihe... aika hyvä tunnin rakenne... adoptoidut uutiset... ihminen havainnoi nopeita sanoja)...удачное начало урока (onnistunut tunnin alku).

Myös srilankalaisen opiskelijan mukaan selkouutiset ovat hyvä alku suomen kielen oppimiselle.

22. SO: it is good for beginning of the lesson... yes, I have understanding with real ... three times together... I get the idea.

Vietnamilainen opiskelija tukee myös tätä ajatusta.

23. VO: Hyvä tunnin alku.. se on hyvää... uutiset ... mitä tapahtuu siellä täällä muuten ei tiedä mitään...tapahtuu koko maailma...muuten ei tiedä mitään...

Kaikki kolme opiskelijaa ovat sitä mieltä, että selkouutiset auttavat *osallistumaan suomalaiseen yhteiskuntaan*. Heidän mielestään selkouutiset edistävät Suomen asioiden ymmärtämistä. Vietnamilainen opiskelija on hyvin kiinnostunut suomalaisista ja koko maailman uutisista. Opettajan kysymykseen suomalaiseen yhteiskuntaan osallistumisesta venäläinen opiskelija vastaa myönteisesti. Hän saa paljon uutta tietoa Suomesta selkouutisista. Srilankalaisenkin opiskelijan mielestä on hyvä tietää, mitä tapahtuu Suomessa ja maailmalla. Hän jopa puhuu selkouutisista perheen kanssa kotona. Nykyään hän keskustelee koronaviruksesta kotona. Hän sai tietoa meidän keskustelutunniltamme.

24. VO: uutiset on jotain...tärkeä puhua jotain ...koko maailma... Suomessa jotain tapahtuu... tapahtuu koko maailma... minä ymmärrän...seuraan joka päivä...suomalaiset uutiset... kiinnostunut kuuntelen...uutisista koko maailmaa tai Suomessa. Jotain tapahtuu koko maailmalla...jotain tapahtuu...
25. VenO: конечно... конечно... много нового узнаю о происходящем в Финляндии (kyllä ...kyllä.. saan paljon tietoa Suomen tapahtumista)
26. SO: it is good to know what is going on around the world... It is important to know what is going on...yes, like today ... koronaluvut. Koronarajoitukset...it is very good to know.... we talk about these in my family ...it is good to know what is happening in Finland...

Selkouutiset tuottavat *hyviä tunteita hyödyllisyydestä* sekä venäläisille että srilankalaiselle opiskelijalle. Venäläinen opiskelija on hyvin kiitollinen suomalaisille, jotka ovat kehittäneet sellaisen projektin kuten selkouutiset. Opiskelijan mielestä selkouutiset näyttävät, että Suomen valtio huolehtii kansalaisten hyvinvoinnista.

27. VenO: Люди чувствуют...государство заботится о людях. (ihmiset tuntevat...valtio huolehtii ihmisistä) ...Думают о том, как людям улучшить жизнь. (mietitään, miten voi parantaa ihmisten elämää)

Venäläisellä opiskelijalla on motivaatio opiskella sen maan kieltä, jossa hän asuu. Opiskelijan mielestä kielen osaaminen vaikuttaa ihmisen adaptaatioon kyseessä olevassa maassa. Jos haluat asua tässä maassa, pitää opiskella tämän maan kieltä.

28. VenO: Человек вынужден учить язык в стране, в которой он живет. (ihminen joutuu opiskelemaan sen maan kieltä, jossa hän asuu)...посыл выжить... куда бы не пришел, ничего не получишь того-то того... куда бы ты не пришел, тебя не поймут. (syu selviytyä...sinä et saa mitään mistään... sinua ei ymmärretä missään)

Srilankalainen opiskelija on sitä mieltä, että selkouutiset on kehitetty ulkomaalaisille. Ulkomaalaisten pitää osata kieltä, jos he kerran asuvat tässä maassa.

29. SO: I think I need to speak Finnish... I live in Finland... I should speak Finnish...Is it done for us, who want to speak Finnish... for the foreigners...

Selkouutiset tarjoavat mahdollisuuden *oppia uusia sanoja ja muistaa sanoja*. Selkouutiset auttavat opiskelemaan uusia sanoja. Siitä puhuu vietnamilainen opiskelija, heti haastattelun alussa. Venäläinen opiskelija hyödyntää tuttujen sanojen uutta käyttöä. Monien aistien hyödyntäminen edistää uusien sanojen oppimista. Uusien sanojen kuunteleminen edistää kirjoitustaitoa. Samaa mieltä on srilankalainen opiskelija. Kun hän kuuntelee uusia sanoja, hän kirjoittaa ne ylös. Hän kuuntelee sanojen ääntämistä. Opiskelijan mielestä hän alkaa miettiä.

30. VO: Mielenkiintoinen aihe... oppia jotain... uusia sanoja oppi jotain... uusi sana ... uusi sana...
31. VenO: конечно... век живи век учись... 20 лет тут живу... слышу новые слова... особенно в контексте... привычное слово в другом падеже... и оно уже по другому воспринимается. (tietenkin ...oppia ikä kaikki... olen asunut täällä 20 vuotta...kuulen uusia sanoja..erityisesti kontekstissa..tuttu sana toisessa sijamuodossa..sanan uusi havaitseminen). Для умения писать очень полезно... хочешь или не хочешь слова запоминаются... включаются разные рецепторы... слуховые... естественно со словами мы проверяем себя... для умения писать... очень полезно... слуховые полезно ... хочешь не хочешь слова запоминаются, привязанные к картинке и к событиям, лучше... и глаза и слух... несколько моментов. (kirjoitustaidolle on hyödyllistä..haluat vai et....alat muistaa uusia sanoja..erilaiset aistimet..kuuloaistin...sanojen kanssa me tarkistamme itseämme...sidottu kuvaan ja tapahtumiin...näkö- ja kuuloaistimet...muutamia momenteja).

Srilankalainen opiskelija saa tietää uusia sanoja.

32. SO: If I write them down...It is good for new words... I do not remember if I do not write...it is easier for me to understand...When I am thinking transport...it is liikenne...I am thinking... It influences, pronunciation ...new words are troublemakers...help me to learn more.

Opiskelijat kehuvat *selkouutisten helppoutta ja ymmärrettävyyttä*. Hitaat ja yksinkertaiset lauseet ovat hyviä venäläisen opiskelijan mielestä. Srilankalainen opiskelija pohtii uutisten helppoja ja lyhyitä lauseita.

33. VenO: Конечно конечно (koska hitaasti? – kyllä, kyllä). Предложения построены просто. (Lauseet on tehty yksinkertaisiksi).

Srilankalaisen opiskelijan mukaan uutiset ovat mielenkiintoisia, helppoja ja hitaita.

34. SO: speaking slowly, subtitles, pictures...these three together understand...help to understand...Normally I see news but I do not understand much... my husband watches news but I do not understand much like he does... selkouutiset...I know something... interesting...easy... slow...
35. SO: it is short... that is good... it is easy...

Opiskelijat ovat sitä mieltä, että *selkouutiset ovat mielenkiintoisia*. Opiskelijoiden mielestä selkouutiset ovat onnistuneet uutisten mielenkiintoisessa esittämisessä. Mielenkiintoiset asiat esitetään mielenkiintoisessa formaatissa. Srilankalainen opiskelija korosti kerrottujen uutisten lukumäärän (kolme, neljä uutista per kerta).

36. SO: for me it is interesting...I like it. It is not boring for me. Short time...short things..three or four topics...

Vietnamlainen opiskelija on kiinnostunut suomalaisesta politiikasta ja uutisista ylipäättään.

37. VO: Kun ymmärrän jotain...Suomessa jotain tapahtuu.. koko maailma...on joka päivä hiukan eri juttu...tottakai se mielenkiintoista...kiinnostunut politikasta..

38. VO: mielenkiintoista...ilman kuvaa on tylsää...Ei ole tylsä.

Selkouutiset tuottavat *onnellisuuden tunteita* opiskelijalle.

39. SO: I have no negative thought about this... I think I like it...it is good...for me it is interesting...I like it. It is not boring for me...when you were teaching...I did not feel negative...maybe I do not see anything negative, because I know Finnish a little. For me it is good...

Venäläinen opiskelija perustelee, mielestäni, ytimekkäästi selkouutisten hyötyä ulkomaalaisille.

- новости для таких как я (uutiset ovat juuri sellaisille kuten minä)
- настраиваются на изучение языкам (rohkaisevat opiskelemaan vieraita kieliä)
- новости самые актуальные (ajankohtaiset uutiset)
- это наша жизнь (tämä on meidän elämämme).
- заинтересовать человека в предмете (tehtävänä on kiinnostaa ihmistä vieraasta kielestä).

Havainnointini ja haastattelujeni perusteella sanoisin, että kaikilla opiskelijoilla on korkea motivaatio ja hyvä asenne kielen opiskeluun. Ihmiset ovat avoimia uusien asioiden oppimiselle. Venäläistä opiskelijaa kiinnostavat uudet asiat ja ihmiset. Hän on kiinnostunut muista kulttuureista. Selkouutiset ovat ajankohtaisia srilankalaisen opiskelijan mielestä. Hän myös saa selkoa siitä, miten sanat lausutaan ja kirjoitetaan. Vietnamilainen opiskelija on myös sitä mieltä, että selkouutiset ovat hyviä puhumisen kannalta. Hän on hyvin kiinnostunut politiikasta ja kielen nopeasta oppimisesta. Selkouutiset auttavat häntä siinä tavoitteessa.

4.4. Lukeminen selkosuomeksi

Opiskelijat vertaavat uutisten lukemisen ja kuuntelemisen hyötyjä. Opiskelijoiden mielestä uutisten lukeminen on parempaa ja helpompaa kuin selkouutisten kuunteleminen.

40.VO: minä luulen kun ...lukea helpompi ...lukeminen on parempi...

41. VenO: parempi lukeminen...jos haluaa parempi puhua suomea...minulle parempi lukea teksti...koska tarvitsen paljon sanoja...

42. SO: reading is good...

Selkouutisten lukemisen paremmuuden syyt ovat seuraavia: Opiskelija näkee koko lauseen. Opiskelijalla on mahdollisuus palata takaisin lauseen alkuun. Opiskelija voi pysähtyä ja katsoa tuntemattomia sanoja sanakirjasta. Teksti tarjoaa paljon sanoja puhumiseen. Lukemalla opiskelija saa

kielen hallinnan tunteen. Opiskelija voi lukea tekstin ääneen ja muistaa uusia sanoja. Lukemalla opiskelija miettii.

Vietnamilainen opiskelija on sitä mieltä, että hän pystyy puhumaan paremmin lukemisen jälkeen. Hänen mielestään selkouutisten kuunteleminen on hyvin nopea prosessi, ja hän ei ymmärrä kaikkia sanoja. Lukiessa hän voi katsoa sanoja sanakirjasta.

43. VO: sitten voi kattoa sana ei ymmärrä voi kattoa... kattoa vielä... kerran vielä ...lukea voi... katsoa saa... kuunteleminen äkkiä ohi, ei ymmärrä...mennyt jo... ei muista kaikki ...pitää lukea uudestaan.. koko lause ymmärrän...uusi sana pitää katsoa sanakirjaa Muistan sanat... ymmärrän lauseita.

Venäläinen opiskelija on sitä mieltä, että puhumisen kannalta lukeminen on hänelle tarkoituksellista. Opiskelija tarvitsee puhumiseen paljon uusia sanoja, ja lukeminen antaa mahdollisuuden oppia uusia sanoja. Venäläisen opiskelijan mielestä hänen on hyvä ensin lukea teksti ja sitten vastata kysymyksiin. Opiskelijan on tärkeätä lausua sanat ääneen. Opiskelija on osallistunut nopean lukemisen kurssille. Hän osaa hallita kokonaisuuksia. Voidaan sanoa, että hän osaa työskennellä tekstin kanssa.

44. VenO: если хочу говорить на финском... для меня лучше читать текст, так как мне нужно много слов...(jos haluan puhua suomea...minulle parempi lukea teksti...koska tarvitsen paljon sanoja...) Jos ei tarvitse puhua, se on tosi helppo... minä ymmärrän kaikki (если не надо говорить то легко я все понимаю)...С точки зрения обучения мне лучше читать текст, потом отвечать на вопросы. (oppimisen kannalta tekstin lukeminen on minulle parempaa...sitten kysymysten vastaaminen). Лучше читать? (lukeminen on parempaa... Лично для меня... когда я читаю и все вижу – это культура чтения. (henkilökohtaisesti minulle...kun minä luen, minä näen kaikki...tämä on lukemisen kulttuuria).

Srilankalainen opiskelija suosii molempia selkouutisten muotoja. Kuuntelemisen aikana hän suosii oikeaa ääntämistä ja kuvia, jotka helpottavat tekstin ymmärtämistä. Lukeminen on siinä mielessä hyvää, että opiskelija voi aina palata aikaisempaan tekstiin ja katsoa tuntemattomia sanoja. Opiskelijalla on aikaa miettimiseen. Kuitenkin opiskelija kallistuu kuuntelemisen puoleen. Se on helpompaa puhumisen kannalta.

45. SO: I can take back and read again. I can take time. . And read: koronavirustartunta.. I can think and pronounce it...I always look back, revise and check. Everything is good.. I read and understand...

Lisään vielä, että srilankalainen ja venäläinen opiskelijat ovat sitä mieltä, että kysymykset selkouutisten kuuntelemisen jälkeen ovat hyödyksi. Se on osa sitä aktiivista kuuntelemista, joka helpottaa tehtävien ymmärtämistä.

46. VenO: Вопросы нужны обязательно... любой вопрос заставляет человека думать... отвечать... раздражающий фактор... вопросы позволяют нас расшевелить (kysymykset ovat tarpeellisia...mikä tahansa kysymys pakottaa ihmistä miettimään...vastaamaan...ärsyttävä tekijä...kysymykset pakottavat meitä liikkumaan...).
47. SO: The questions are very simple. Easy to understand and to the point. They easy the understanding and help to concentrate on the listening.

5. Yhteenveto ja päätelmät

Tämän tutkimuksen päätulos on se, että suomen kielen opiskelijoiden mukaan selkouutiset edistävät puhumista. Selkouutiset helpottavat kuuntelemiseen liittyvää kognitiivista kuormitusta. Samalla selkouutisten lukeminen antaa suomen kielen hallinnan tunteen. Näin selkouutiset ruokkivat motivaatiota opiskella suomen kieltä lisää. Kaikkien eniten informantit korostivat ääni-kuva-tekstri-triadin toimivuutta, tarkoituksenmukaista puhumista ja mielenkiintoa. Selkouutisten vaikutus puhumiseen perustuu mm. kuullun, luetun ymmärtämisen ja puhumisen prosesseihin. Tämän tutkimuksen perusteella ei ole mahdollista sanoa, mikä näistä prosesseista on tärkein. Oletan, että niitä pitää kehittää samanaikaisesti. Kuullun ja luetun ymmärtäminen ja puhuminen ovat monimutkaisia prosesseja, joihin vaikuttavat monet puhujankohtaiset tekijät. Tässä tutkimuksessa todettiin myös, että selkouutisilla on mieluummin informatiivinen kuin interaktiivinen ja mielipidettä muokkaava rooli. Opiskelijat kuuntelevat selkouutisia ja saavat tietää, mitä tapahtuu Suomessa ja maailmalla.

Tutkimuskysymykseni koski selkouutisten vaikutusta puhumiseen maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden mielestä. Pääkysymystä lähestyin kolmen sivukysymyksen kautta. Minua kiinnostivat kuullun ymmärtäminen ja luetun ymmärtäminen oppimisprosesseina. Lopuksi minä vertasin molempia puhumisen kannalta. Kokonaisuudessaan voin sanoa, että sekä kuunteleminen että lukeminen vaikuttavat puhumiseen. Jokaisella prosessilla on oma meriittinsä. Kuullun ymmärtämisessä on se hyvä puoli, että opiskelija saa idean siitä, mistä voi puhua ja miten voi puhua. Luetun ymmärtämisen etu on siinä, että opiskelija näkee sanoja ja voi aina palata alkuun lukiessaan. Opiskelijoiden mielestä selkouutisten lukeminen vaikuttaa puhumiseen enemmän. Uudet sanat ja kielioppi jäävät paremmin mieleen, kun opiskelija lukee tekstin. Se on lukemisen suurin etu. Olisi syytä tulevaisuudessa tarkemmin tutkia selkouutisten kuuntelemisen ja lukemisen vaikutusta puhumiseen. Uskon, että molemmat vaikuttavat. On vaikeaa sanoa, kummanko prosessin anti on isompi ja parempi.

Selkouutisten tehokkuus selittyy selkouutisille ominaisilla piirteillä. Toistan, että kaikki kolme opiskelijaa sanovat, että ääni-kuva-tekstri-triadi toimii erinomaisesti. Toiseksi opiskelijat ovat sitä mieltä, että selkouutiset ovat hyvä syy puhua. Opiskelijat altistuvat luonnollisesti puhumiselle. Kolmanneksi selkouutiset suovat mahdollisuuden puhua oikein: Opiskelijat saavat tietää uusia sanoja. He jäljittelevät sanojen kielioppia ja ääntämistä. Neljänneksi selkouutiset ovat ikkuna suomalaiseen yhteiskuntaan. Uutiset suomalaisesta yhteiskunnasta, samoin maailmasta, ovat erittäin hyödyllisiä. Viidenneksi sanon, että mielenkiintoiset ja helpot uutiset ruokkivat opiskelijoiden

motivaatiota opiskella lisää. Lopuksi kannattaa lisätä, että selkouutiset ovat hyvä alku tunnille. Sellainen tunti innostaa opiskelijoita puhumaan.

Tässä tutkimuksessa nojataan kolmeen teoriaan: affordanssiteoriaan, multimediaoppimisen kaksoiskoodausteoriaan ja puheentuotannon malliin. Nämä teoriat tukevat informanttien mielipidettä. Mielestäni nämä teoriat selittävät hyvin selkouutisiin liittyviä ilmiöitä. Jos sovelletaan näitä teorioita selkouutisiin, voidaan sanoa seuraava: Selkouutiset edistävät puhumista, koska 1) affordanssiteorian mukaan selkouutiset edustavat merkityksellistä kielellistä toimintaa, johon suomen kielen opiskelijat ovat hyvin halukkaita osallistumaan. Selkouutiset suovat mahdollisuuden puhua. 2) multimediaoppimisen kaksoiskoodausteorian mukaan ääni-kuva-teksti-triadi toimii erinomaisesti puhumisen edistämässä, koska mukana on kaikki kolme aistia ja 3) puheentuotannon mallin mukaan selkouutiset auttavat puhumaan ja puhumaan oikein. Selkouutiset auttavat muokkaamaan ajatuksen. Samalla opiskelijat jäljittelevät nähtyjä sanoja ja lauseita. Puheentuotannon malli sanoo, mitä puhua ja miten.

Tutkimuksen informantit ovat suomen kielen edistyneitä maahanmuuttajaopiskelijoita. Kolme opiskelijaa on eri maista. Uskon heidän soveltuneen tutkimukseeni. Ensiksi he ovat asuneet Suomessa kauan. Heillä on riittävä suomen kielen taito. He osaavat kertoa omia kokemuksia selkouutisprojektista. Toiseksi opiskelijat ovat hyvin motivoituneita opiskelemaan suomen kieltä. Jokaisella heistä on omia syitä selviytyä suomalaisessa yhteiskunnassa. Nämä ovat perheen elättäminen, itsensä toteuttaminen ja ystävyssuhteiden solmiminen. Pitää huomata, että opiskelijoilla on eri taso ymmärtämisessä, puhumisessa ja kirjoittamisessa. Kuitenkin heidän kanssaan on hyvä keskustella. Minua tutkijana kiinnosti, miten selkouutiset ovat vaikuttaneet heidän puhumiseensa. Olen tehnyt haastattelut kolmella kielellä: suomeksi vietnamilaisen kanssa, venäjäksi venäläisen kanssa ja englanniksi srilankalaisen kanssa. Tarkoituksena oli haastatella sillä kielellä, joka auttaisi kuvailemaan kokemuksia kaikkein tarkimmin, mikä on tärkeää tässä tutkimuksessa. Tärkeä asia on myös se, että opiskelijat olivat hyvin halukkaita osallistumaan tutkimukseen.

Olen saanut vastauksen tutkimuskysymykseen laadullisella tutkimusmenetelmällä. Olen hyödyntänyt monimetodista lähestymistapaa. Uskon, että se on hyvä strategia, kun lähestytään sellaista vaikeaa teemaa kuin vieraalla kielellä puhuminen. Tutkimuksessani olen käyttänyt kahta aineistonkeruun menetelmää: haastattelua ja havainnointia. Haastattelu oli tapauskohtaista. Kysymykset perustuvat teoriaan ja tiettyyn teemaan. Henkilökohtainen haastattelu mahdollisti opiskelijoiden kokemusten ja ajatusten selvittämistä rauhallisin ottein. Havainnointi on ollut osallistuvaa. Osallistuva havainnointi on auttanut ymmärtämään, miten selkouutiset vaikuttavat puhumiseen. Samaa ajatusta tukee haastattelujen teorialähtöinen analyysi. Laadullinen tutkimusmenetelmä on suonut mahdollisuuden selvittää ajatuksia, ideoita, teemoja ja kokemuksia, joita opiskelijat miettivät ja kokevat seurattessaan

selkouutisia. Etsiessäni vastausta tutkimuskysymykseeni minä vertasin selkouutisten kahta formaattia: selkouutisten verkkoversiota ja selkouutisten paperiversiota. Tarkoituksena oli löytää eroja. Paperiversio on perinteinen uutisten lukutapa. Paperiversiossa uusia sanoja voi alleviivata, ja tekstiin voi palata uudestaan ja uudestaan. Tämän tutkimuksen jatkoaskeleena voisi olla lukemisen eri formaattien (paperi ja verkko) vertaaminen ja niiden vaikutus puhumiseen.

Haluan myös esittää kritiikkiä tämän tutkimusprojektini suhteen. Huomasin, että tämä tutkimus on aika laaja. Teorioiden suuruus ja muiden vaikutustekijöiden määrä ovat sekä tutkimuksen etu että haitta. Etu on siinä, että lukija saa kokonaiskuvan vieraan kielen oppimisen prosesseista. Haitta on näiden prosessien käsittelyssä. Nyt ymmärrän, että olisin voinut keskittyä vain multimediaoppimisen kaksoiskoodausteoriaan. Ääni-kuva-teksti-triadi selittää hyvin selkouutisten vaikutusta puhumiseen. Silloin tutkimuskysymys käsittelisi vain selkouutisten kuuntelemisen vaikutusta puhumiseen. Olen joutunut antamaan tutkimukselleni sellaisen näkökulman, joka heijastaa paremmin tutkimukseni aihetta. Selkouutiset sisältävät sekä kuullun että luetun ymmärtämistä. Mielestäni kannattaisi keskittyä yhteen prosessiin, joka on selkouutisten takana.

Tämän tutkimuksen hyvä puoli on se, että tutkimus sisältää teknologia-asioita. Tämä tutkimus on ajankohtainen. Tutkimuksessani puhutaan CALLista (*computer aided language learning*, tietokoneavusteinen kielen oppiminen) ja WBLListä (*web-based language learning*, verkkoon perustuva kielen oppiminen). Tutkimus käsittelee teknologian vaikutusta kielten oppimiseen. Selkouutiset-projekti perustuu mm. kehitettyyn teknologiaan. Teknologia on sekä keino opiskella että resurssi, johon selkouutiset-projekti pohjautuu. Nykyään kaikki kolme tässä tutkimuksessa käytyä oppimisprosessia hyödyntävät teknologiaa: Ihmiset kuuntelevat selkouutiset netissä. Ihmiset lukevat uutiset verkossa. Internet suo mahdollisuuden puhua uutisista.

Tämä tutkimus on osoittanut aukkoja, jotka kannattaa tutkia tarkemmin. Esimerkiksi tässä tutkimuksessa vertasin selkouutisten verkossa kuuntelemista lukemiseen paperiversiona. Kuitenkin sanon, että voitaisiin tutkia selkouutisten kuuntelemista ja lukemista verkossa. Uutisten lukeminen paperiversiona on luontevin tapa lukea uutisia. Kuitenkin vähitellen se antaa tilaa uutisten lukemiselle verkossa. Uskon, että informaation esittämismuoto vaikuttaa sen vastaanottamiseen. Toiseksi kannattaa tutkia selkouutisten roolia suomen kielen oppimisessa. Tässä tutkimuksessa todettiin selkouutisten informatiivinen rooli. Selkouutisten interaktiivinen ja mielipiteitä muokkaava rooli pitää tutkia erikseen. Lopuksi ehdottaisin, että tutkittaisiin tunteita, joita selkouutiset herättävät. Luulen, että myönteiset tunteet, joita suomen kielen opiskelijat kokevat, vaikuttavat hyvin voimakkaasti kielen opiskeluun.

Tämä tutkimus on osoittanut, että selkouutiset suomen kielen oppimisen alustana toimivat erinomaisesti. Selkouutisia kannattaa hyödyntää suomen kielen tunneilla. Tutkimukseni tarkoitus oli löytää ajatuksia, ideoita ja kokemuksia selkouutisista suomen kielen oppimisen ja puhumisen kannalta. Tässä tutkimuksessa kävi ilmi, että selkouutiset tuottavat myönteisiä tunteita. Ne koetaan hyödyllisinä ja mielenkiintoisina. Selkouutisia on helppo seurata. Selkouutiset suomen kielen oppimisen menetelmänä rohkaisevat opiskelijoita puhumaan ja puhumaan oikein. Selkouutiset ovat hyvä tunnin alku. Kuitenkaan se ei tarkoita, että koko tunti nojaisi selkouutisiin. Tunnin pitää olla vaihteleva ja mielenkiintoinen. Selkouutiset ovat vain osa tuntia. Tutkimus on myös osoittanut, että suomen kielen oppiminen ja teknologia kulkevat käsi kädessä. Olettaisin, että olen vastannut tässä tutkimuksessa esitettyihin kysymyksiin. Tutkimus on ajankohtainen ja selkeä. Selkouutiset ovat hyvä projekti suomalaisen yhteiskunnan kehityksen kannalta. Kaikki voittavat, jos maahanmuuttajat nopeasti opiskelevat suomen kieltä ja lähtevät etsimään työtä. Selkouutiset tarjoavat paljon työkaluja tähän.

- Ahmadian, Mohammad Javad 2012. The relationship between working memory capacity and L2 oral performance under task-based careful online planning condition. – *TESOL Quarterly*, Vol.46, No.1, pp.165 – 175.
- Alisaari, Jenni 2016 *Songs and poems in the second language classroom*. Turun yliopiston julkaisuja. Ser.B osa – tom 426, Humaniora. Turku.
- Baniabdelrahman, Abdallah Ahmed 2013. Effect of Using Internet tools on Enhancing EFL Students' Speaking Skill. - *American International Journal of Contemporary Research*, Vol. 3 No.6, pp. 79 – 87.
- Bergman, Pirkko 1996. Toisen kielen oppiminen- teoreettista pohjaa. – *Suomi toisena kielenä. Maahanmuuttajien suomen kielen opetuksesta*. s. 12 – 21. Tom. Nina Rekola, Saarijärvi.
- Castaneda, Martha – Rodrigues-González, Eva 2011. L2 Speaking Self-ability Perceptions through Multiple Video Speech Draft. *Hispania*, Vol. 94, No.3, pp.483 – 501.
- Chun, Dorothy M. – Plass, Jan L 1997 Research on Text Comprehension in Multimedia Environments. – *Language Learning & Technology*, Vol.1, No.1, pp. 55 – 78.
- Cong-Lem, Ngo 2018. Web-Based Language learning (WBLL) for Enhancing L2 Speaking performance: A Review. – *Advances in Language and Literary Studies*, Vol. 9, Issue 4, pp. 143 – 152.
- Constantinescu, Andreea I. 2007 Using technology to assist in vocabulary acquisition and reading comprehension. The Internet TESL Journal, Vol. XIII, No. 2.
- Cook, Vivian 2008 *Second language learning and language teaching*. Fourth Edition. Hodder education.
- Coulson, Neil. S. 2017. Affordance theory can help understanding of individuals' use of online support communities. – *British Journal of Health Psychology*, 22, pp. 379 – 382.
- Deni Asrida, Irwan – Fadli, Novria 2017. Contributing factors to the students' speaking ability. - *LANGKAWI*, Vol.3 No. 2., pp. 156 – 168.
- Dufva, Hannele 2011 Ei kysyvää tieltä eksey: kuinka tutkia kielten oppimista ja opettamista haastattelun avulla. – *Kieltä tutkimassa. Tutkielman laatijan opas*. s. 131 – 145. Toim Paula Kalaja, Riikka Alanen, Hannele Dufva. Finn Lectura, Helsinki.
- Ellis, R. 2003. *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford University Press.
- Eriksson, Päivi – Koistinen, Katri 2005. Monenlainen tapaustutkimus. – *Julkaisuja* 4, Kuluttajatutkimuskeskus.savion Kirjapaino Oy, Kerava.
- Gebauer, Sandra Kristina – Zaunbauer, Anna C. M – Möller, Jens. 2013 Cross-language transfer in English immersion programs in Germany: Reading comprehension and reading fluency. – *Contemporary Educational Psychology* 38, pp.64 - 74.
- Gorecka, Joanna – Wilczynska, Weronika – Wojciechowska, Bernadeta 2014. Developing Second Language Oral Competence Through an Integrated Diskursive Approach: The Conceptual Framework of the Project and Results of a Pilot Study. – *Issues in Teaching, Learning & Testing speaking in a Second Language*. s. 29 -45. Toim. Mirosław Pawlak, Ewa Waniek-Klimczak. Springer.

- Grabe, William 1991 Current developments in second language reading research.- *TESOL Quarterly*, Vol. 25, Nom.3. pp. 375 – 406.
- Granena, Gisela - Munoz, Carmen – Tragant, Elsa 2015. L1 reading factors in extensive L2 reading-while-listening instruction. - *System* 55, pp.86 – 99.
- Granena, Gisela 2019. Cognitive Aptitudes and L2 Speaking Proficiency. – *Studies in Second Language Acquisition* 41, pp. 313 - 336.
- Guichon, Nicolas – McLornan, Sinead 2008. The effects of multimodality on L2 learners: Implications for CALL resource design. – *System* 36, pp. 85 – 93.
- Harkio, Noora – Pietilä, Päivi 2016 The Role of Vocabulary Breadth and Depth in Reading Comprehension: A Quantitative Study of Finnish EFL Learners. - *Journal of Language Teaching and Research*, Vol. 7, No.6, pp. 1079 – 1088.
- Hayati, Abdolmajid - Mohmedi, Firooz 2011. The effect of films with and without subtitles on listening comprehension of EFL learners. – *British Journal of Educational Technology*, Vol. 42, No.1, pp. 181 – 192.
- Hilden, Raili 2000 Vieraan kielen puhuminen ja sen harjoittelu. – Minne menet, kielikasvatus? Näkökulmia kielipedagogiikkaan. s.169–179. Toim. Pauli Kaikkonen ja Viljo Kohonen. Jyväskylän yliopistopaino, Jyväskylä.
- Hirsjärvi, Sirkka – Hurme, Helena 2010. *Tutkimushaastattelu. teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus Helsinki University Press. Painopaikka: Tallinna Raamatutrükikoda.
- Housen, Alex – Kuiken, Folkert 2009. Complexity, Accuracy, and Fluency in Second Language Acquisition. - *Applied Linguistics* Vol. 30(4). pp. 461–473.
- Jeon, Eun Hee – Yamashita, Junko 2014. L2 reading Comprehension and Its Correlates: A Meta-Analysis. – *Language learning. A Journal of Research in Language Studies*. pp.160 – 212.
- Joh, Jeongsoon – Plakans, Lia 2017. Working memory in L2 reading comprehension: The influence of prior knowledge. *System*. 70, pp. 107–120.
- Karanko, Marjatta – Korpela, Helena 1996. Suomen kielen opetus valmistavassa opetuksessa. – *Suomi toisena kielenä. Maahanmuuttajien suomen kielen opetuksesta*. s. 22–31. Toim. Nina Rekola, Saarijärvi.
- Keravuori, Kyllikki 42/1975: *Puhumisen ja kuuntelun opettaminen*. Jatko-opiskelututkimuksia ja –selosteita. Opetusministeriö, Korkeakoulu- ja tiedeosasto. Opettajankoulutusneuvosto.
- Kord, Birgit 2018. Affordance theory and multiple language learning and teaching. – *International journal of multilingualism*. Vol.15, No.2, pp.135–148.
- Koskela, Merja – Lehikoinen, Eija – Nuopponen, Anita 2009. Lue ja ymmärrä – selkokielisten verkkouutisten kielellisiä piirteitä. – *AFinLa-e Soveltavan kielitieteen tutkimuksia*, 1, pp. 33–46
- Leonard, Karen Ruth – Shea, Christine E. 2017. L2 Speaking Development During Study Abroad: Fluency, Accuracy, Complexity, and Underlying Cognitive Factors. - *The Modern Language Journal*, 101, 1, pp. 179 – 193.
- Lervåg, Arne – Aukrust, Vibeke Grover 2010 Vocabulary knowledge is a critical determinant of the difference in reading comprehension growth between first and second language learners. – *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 51:5, pp. 612 – 620.
- Levelt, Willem J.M. 1989. *Speaking. From Intention to Articulation*. Cambridge MA: MIT Press.

- Martinez-Flor, Alicia – Usó-Juan, Esther – Soler, Eva Alcon 2008 Towards acquiring communicative competence through speaking. – *Current trends in the development and teaching of the four language skills*. Ed. by Usó-Juan, Esther / Martínez-Flor, Alicia, pp.139 – 157.
- Mayer, Richard E. 1984 Aids to text comprehension. *Educational Psychologist* Vol. 19, Nom. 1, pp. 30 - 42.
- Mayer, Richard E. – Sims, Valerie K. 1994 For Whom is a Picture Worth a Thousand Words? Extensions of a Dual-Coding Theory of Multimedia Learning. *Journal of Educational Psychology*, Vol.86, No 3, pp. 389 – 401.
- McCarthy, Michael 2010. Spoken fluency revisited. - *English Profile Journal*, Vol.1(1), pp. 1 – 15.
- McNeil, Levi 2011 Investigating the contributions of background knowledge and reading comprehension strategies to L2 reading comprehension: an exploratory study. – *Read Writ* 24, pp. 883 – 902.
- Michel, Marije 2017. Complexity, Accuracy, and Fluency in L2 Production. – *The Routledge handbook of instructed second language acquisition*. pp. 50 - 68. Toim. Shawn Loewen, Matsatoshi, Sato.
- O'Malley, J. M. - Chamot, A.U. - Stewner-Manzanares, G. - Kupper, L. - Russo, R.P 1985. Learning strategies used by beginning and intermediate ESL students. – *Language learning* Vol. 35. No.1., pp. 21 – 46.
- Palmer, Erik. 2014 *Teaching the Core Skills of Listening and Speaking*. Association of Supervision & Curriculum Development.
- Peltonen, Pauliina 2017 Temporal fluency and problem-solving in interaction: An exploratory study of fluency resources in L2 dialogue. – *System* 70 pp. 1 – 13.
- Pihko, Marja-Kaisa 2000. Kuullun ymmärtäminen tänään – laajeneva käsite. – *Minne menet, kielikasvatus? Näkökulmia kielipedagogiikkaan*, s. 157 – 167. Toim. Pauli Kaikkonen ja Viljo Kohonen. Jyväskylän yliopistopaino, Jyväskylä.
- Pitkänen-Huhta, Anne 2011. Kielentutkimusta etnografisella otteella. – *Kieltä tutkimassa. Tutkielman laatijan opas*. s.88 – 103. Toim Paula Kalaja, Riikka Alanen, Hannele Dufva. Finn Lectura, Helsinki.
- Reynolds, Matthew R – Turek, Joshua J. 2012 A dynamic developmental link between verbal comprehension – knowledge (Gc) and reading comprehension: Verbal comprehension-knowledge drives positive change in reading comprehension. – *Journal of School Psychology* 50, pp. 841 – 863.
- Rost, Michael – Candlin C N. 2014 *Listening in Language Learning*. Routledge.
- Talvitie, Ulla 1996. Suomen kielen opettaminen opetuksen edetessä. – *Suomi toisena kielenä. Maahanmuuttajien suomen kielen opetuksesta*. s. 37 – 42. Toim. Nina Rekola, Saarijärvi.
- Taguchi, Naoko – Iwasaki, Yasufumi 2008. Training Effects on the Development of oral Fluency in L2 Japanese. – *Japanese Language and Literature*, Vol. 42, No.2, pp.413 – 437.
- Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2009. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 6.uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.
- Uchihara, Takumi – Saito, Kazuya 2016. Exploring the relationship between productive vocabulary knowledge and second language oral ability. - *Language Learning Journal*, 47, pp.1 - 15.
- Van Lier, Leo 2000 From input to affordance: Social-interactive learning from an ecological perspective. – *Sociocultural theory and second language learning*. s. 245 – 259. Toim. James P.Lantolf

Vandergrift, Larry - Goh, Christine C. M. 2011. *Teaching and Learning Second Language Listening. Metacognition in Action*. Routledge.

Yamashita, Junko 2002 Mutual compensation between L1 reading ability and L2 language proficiency in L2 reading comprehension. - *Journal of Research in Reading*, Volume 25, Issue 1, 2002, pp. 81 – 95.

<https://europass.cedefop.europa.eu/fi/resources/european-language-levels-cefr>

<https://areena.yle.fi/1-50352543> (luettu. 5.3.2020)

<https://yle.fi/uutiset/osasto/selkouutiset/> (luettu. 10.3.2020)

<https://selkokeskus.fi/selkokeskus/> (luettu. 11.3.2020).

https://yle.fi/uutiset/osasto/selkouutiset/keskiviikko_1922020_tv/11217849 (luettu 20.02.2020)

https://yle.fi/uutiset/osasto/selkouutiset/keskiviikko_2622020_radio/11229500 (luettu 27.02.2020)

<https://areena.yle.fi/1-50352575>, (luettu 10.06.2020)

https://yle.fi/uutiset/osasto/selkouutiset/torstai_1162020_radio/11396703 (luettu 12.06.2020)

http://tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:hermeneuttinen_kehä (luettu 19.10.2020)

LIITTEET

1. TIETOSUOJAILMOITUS

Rekisterin nimi	Maahanmuuttaja-aikuisopiskelijoiden kokemukset selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen
Rekisterinpitäjä	Alina Naumova, alinau@utu.fi , Hintsä knaapin katu 6B 76, 20610 Turku
Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset	Olen tekemässä maasteriopintoihin liittyvää tutkimusta selkouutisten vaikutuksesta puhumiseen. Minua kiinnostavat informanttien kokemukset ja mielipiteet. Tapaamme informanttien kanssa muutamia kertoja. Esitän kysymyksiä, jotka auttavat ymmärtämään kyseessä olevan aiheen.
Käsiteltävät henkilötietoryhmät	Henkilötiedot: ikä, kotimaa, sukupuoli, kuinka kauan asutaan Suomessa. Tutkimusaiheeseen liittyvät kysymykset.
Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajan ryhmät	Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle
Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Haastattelunauhoitteista luodaan tekstitiedostot ja nauhoitteet tuhoetaan. Tutkimusaineistosta poistetaan suorat tunnistetiedot. Tiedot säilytetään enintään 1.8.2021 asti, jonka jälkeen aineisto hävitetään tietoturvallisesti.

2. TUTKIMUSAIHEESEEN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

- Miksi selkouutisten kuunteleminen on oppimisen kannalta hyväksi (verkkoversio)?
- Miksi selkouutisten lukeminen on oppimisen kannalta hyväksi? (paperiversio)
- Puhumisen kannalta: kumpi näistä edistää puhumista enemmän, selkouutisten kuunteleminen vai lukeminen?

+ seuraavat kysymykset

- Tarjoavatko selkouutiset mielenkiintoisia aiheita? Millä tavalla mielenkiintoisia?
- Vaikuttavatko selkouutiset puhumiseen suomen kielellä? Millä tavalla?
- Edistävätkö selkouutiset Suomen valtioon liittyvien asioiden ymmärtämistä?
- Parantavatko selkouutiset sinun väittely- ja argumentointikykyäsi? Millä tavalla?
- Katsotko selkouutiset/uutiset säännöllisesti?